

DREPT – ECONOMIE

Gradul de convergență / divergență a reglementărilor și instituțiilor privind drepturile de proprietate industrială (Uniunea Europeană, SUA și România)

Ion E. ANGHEL

Fundația Familiei M.H. Elias, Academia Română

Victor IANCU

KPMG România

Abstract

In the context of the performance requirements implied by the development of a knowledge based economy, we look at industrial property as an important tool thereof. Consequently, the present study presents (in a comparative manner) the system of industrial property rights and their protection in the European Union, the United States of America and Romania. In addition, we analyse aspects of institutional, regulatory and functional convergence/divergence in the field of industrial property rights. The approach used is made correlatively and it targets the interdependence between the industrial property area and the research, development and innovation one.

Keywords: *harmonization, convergence, divergence, institutional convergence, economic growth, research and development, global competitiveness, industrial design, innovation, statistical indicators, trade-mark, patent.*

JEL classification: K11, K29, O34.

Introducere

În condițiile evoluției fenomenelor globalizării, integrării, precum și a dezvoltărilor pe care le cunosc economiile bazate pe cunoaștere, problema convergenței este focalizată pe identificarea și stabilirea contribuției factorilor de creștere economică în scopul reducerii decalajelor dintre țări. Alături de factorii tradiționali, un rol destul de important îl au factorii intangibili, respectiv cei care pri-

vesc structurile instituționale, mecanismele economico-financiare, monetare, precum și cei care asigură stimularea producției de cunoștințe (a imaginației și creativității). Literatura de specialitate și evoluția vieții eco-

nomice au demonstrat că pentru stimularea producției de cunoștințe și dezvoltarea piețelor cunoașterii este necesară instituirea protecției drepturilor de proprietate industrială, înlăturând în acest fel obstacolele în răspândirea informațiilor, determinate de “internaționalizarea proceselor de producere și utilizare a cunoștințelor” [Iancu, 2006, p.33].

Pornind de la aceste considerente, ne propunem realizarea unei analize comparative factoriale, statistice și economice privind convergența instituțională și reală în domeniul protecției proprietății industriale, în principal în Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii și România.

1. Sistemul drepturilor de proprietate intelectuală

În condițiile evoluției contemporane a fenomenelor globale și ale creării economiilor bazate pe cunoaștere, proprietatea intelectuală furnizează în mod clar stimuli perceptibili pentru dezvoltarea, încurajarea și protejarea creativității și inovației.

Potrivit literaturii de specialitate [Idriș, 2006], proprietatea intelectuală este privită ca un sistem având în componența sa următoarele subsisteme:

- a) subsistemul ce constituie voința politică”;
- b) subsistemul ce compune “cadru legislativ”;
- c) subsistemul alcătuit din “instituțiile vitale”;
- d) subsistemul care privește “o cultură de proprietate intelectuală”.

Aceste subsisteme ce compun sistemul de proprietate intelectuală sunt interdependente, ele trebuie să fie prezente și pe deplin funcționale. Lipsa din angrenaj a uneia sau alteia dintre componente con-

duce la o “economie în stagnare” sau “în scădere”, un mediu de afaceri lipsit de vitalitate, consecvență și siguranță, și în consecință, fără creativitate și inovație.

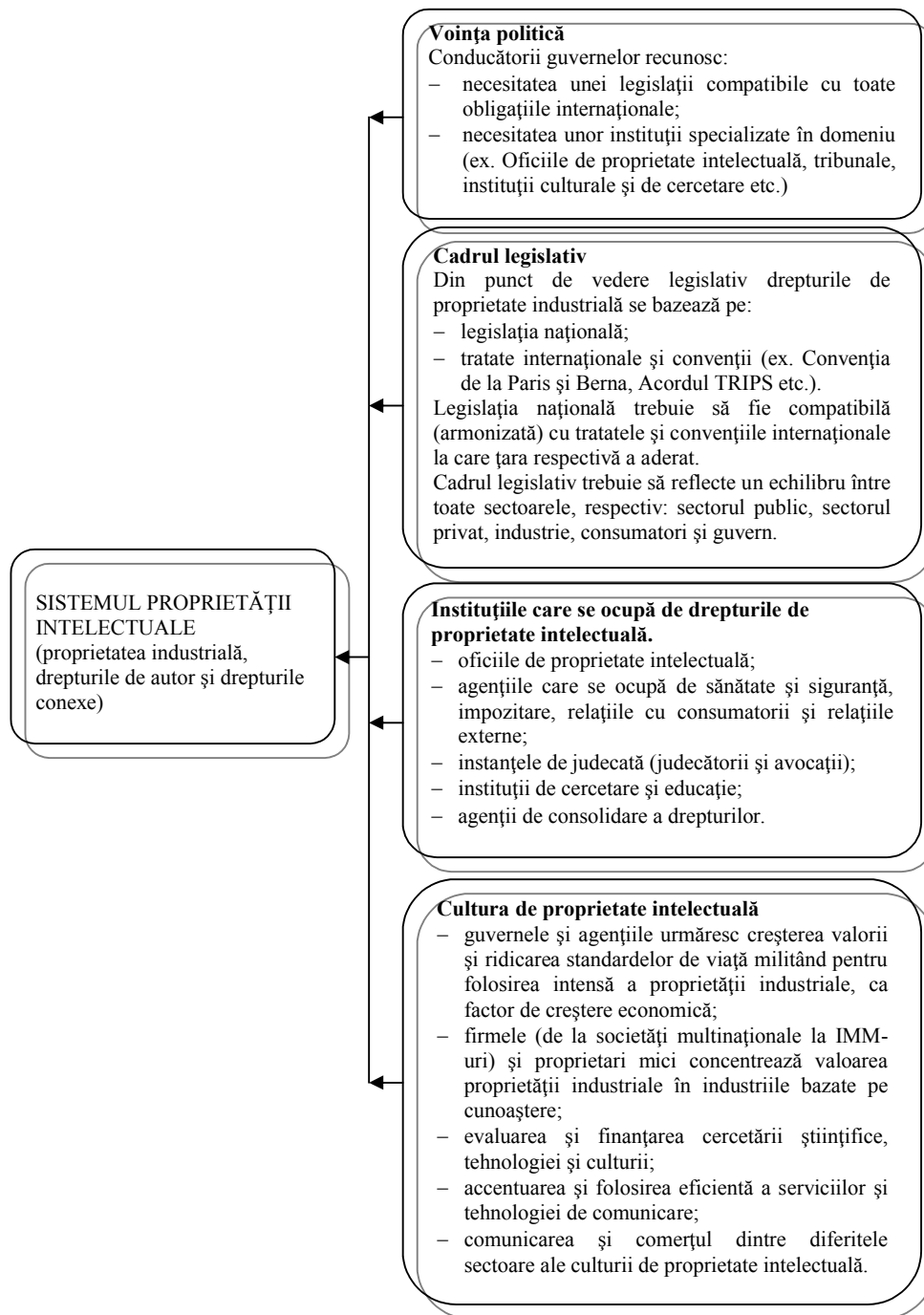
2. Protecția proprietății industriale în Uniunea Europeană, SUA și România (Instituții)

Dezvoltarea economică, socială și culturală a unei țări este rodul capacității cetățenilor săi de a exploata și administra resursele sale naturale, raportat la muncă și capitalul de care dispune. La acestea se adaugă activele intelectuale ca rezultat al creativității.

Reprezentând o resursă inepuizabilă a fiecărui popor, dar și un produs intelectual, creațiile trebuie să se bucure de protecție din partea statelor.

Prin urmare, necesitatea protecției drepturilor de proprietate industrială decurge din esența, scopul și finalitatea acesteia: protejarea produsului inteligenței umane și, în același timp, garantarea folosirii acestui produs în beneficiul consumatorilor [Romîțan, 2006, p.49]. Protecția drepturilor de proprietate intelectuală – în general – și a drepturilor de proprietate industrială – în particular – nu poate fi asigurată decât într-un sistem instituțional riguros și un cadru legislativ coerent la nivel statal, regional și mondial.

Literatura de specialitate pune în evidență faptul că instituțiile fac parte din categoria factorilor importanți care pot determina creșterea sau descreșterea economică a națiunilor [Iancu, 2007a], după cum acestea pot stimula sau bloca mecanismele economico-sociale [Olson, 1982]. Această poziționare determinantă decurge

Sistemul proprietății intelectuale

din rolul lor de a aplica și de a veghea la respectarea unui sistem de reguli convenit pentru un domeniu sau altul al vieții economico-sociale, fără de care activitățile ar fi haotice iar mediul ar deveni neatractiv sau chiar potrivnic progresului și dezvoltării.

În domeniul sistemului de proprietate industrială, instituțiile care se ocupă de aceste drepturi și prin intermediul cărora se face legătura cu societatea includ: guvernul (oficiile de proprietate intelectuală și alte agenții, cum ar fi acelea care se ocupă de sănătate și siguranță, impozitare relațiile cu consumatorii și relațiile externe), instanțele de judecată (judecători și avocați), instituții de cercetare și educație, precum și agenții de consolidare a drepturilor [Idriș, 2006, p.280]. În îndeplinirea obligațiilor ce le revin, aceste instituții asigură și garantează protecția drepturilor de proprietate industrială și, în același timp, nu trebuie să creeze bariere în calea dezvoltării sau a comerțului. Prin toate deciziile pe care le iau și le pun în aplicare trebuie să încurajeze creativitatea și inovația.

În cadrul acestor instituții, resursele umane (pregătirea continuă și sporirea acestora) constituie o dimensiune deosebit de importantă. Un sistem în care resursele umane nu sunt sprijinite corespunzător nu funcționează optim.

Pornind de la rolul pe care îl au instituțiile în cadrul sistemului de proprietate intelectuală, prin raportare la Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale și la necesitatea integrării în UE a statelor ce au aderat, în rândurile ce urmează, vom prezenta și analiza instituțiile care asigură funcționarea, convergența și performanțele sistemelor de proprietate industrială din Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii și România.

2.1. Reglementări și instituții în Uniunea Europeană

Uniunea Europeană este o structură destul de complexă: 27 de țări diferite, cu istorii, națiuni, civilizații, dezvoltări economice și sociale diferite, simpatii și antipatii istorice, frustrări etc.

Pentru realizarea pe deplin a unei Europe unite se cere:

- a) armonizarea celor mai sus menționate, cu evitarea impunerilor unilaterale;
- b) creștere economică constantă, în măsură să aducă satisfacție tuturor membrilor Uniunii.

Se înțelege desigur că în epoca contemporană creșterea economică se bazează din ce în ce mai mult pe inteligența care pune în valoare puterea cunoștințelor.

Această creștere economică bazată pe cunoaștere (unde proprietatea industrială își găsește un binemeritat loc) trebuie să asigure cel puțin:

- a) continuitate de lungă durată;
- b) activitate pentru cât mai mulți;
- c) cooperare la actul creației;
- d) să mărească coeziunea socială;
- e) să asigure armonie cu mediul nostru natural.

În plan european, din punctul de vedere al proprietății intelectuale, brevetul comunitar, marca comunitară și desenul industrial comunitar răspund acestor deziiderate. Toate acestea au menirea de a concretiza și proteja rezultatele cercetării și dezvoltării, în condițiile unei concurențe acerbe¹.

¹ Până de curând, la nivel mondial, erau trei mari concurenți, azi apar încă (cel puțin) doi: China și India. Produsele economiei chinezești ating de multe ori calitatea produselor europene, iar dezvoltarea cercetării științifice cunoaște evoluții substanțiale.

Pentru administrarea și gestionarea problemelor protecției proprietății industriale în plan european, ființează și funcționează:

- Oficiul European pentru Brevete (OEB);
- Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (OAPI);
- Oficiul Comunitar pentru Soiuri de Plante (OCSP).

În îndeplinirea scopului lor, aceste instituții specializate pentru protecția proprietății industriale conlucrează atât cu celelalte instituții din interiorul Uniunii cu competențe în materie, cât și cu oficiile naționale ale țărilor membre.

A. Oficiul European pentru Brevete

Pornind de la necesitatea întăririi cooperării dintre statele Europei în ceea ce privește protecția invențiilor astfel încât protecția să fie deținută printr-o singură procedură pentru acordarea de brevete și prin stabilirea unor anumite reguli standard care reglementează invențiile brevetate la nivel european s-a încheiat o convenție², potrivit căreia s-a stabilit și înființat Organizația Brevetului European – o organizație cu autonomie administrativă și financiară.

Potrivit art. 4 din Convenția Brevetului European, sarcina organizației de acordare a brevetelor europene este îndeplinită de Oficiul European de Brevete sub controlul Consiliului de Administrație. Oficiul are principală sarcină de a

² Convenția Brevetului European constituie un acord special – în înțelesul art. 19 al Convenției pentru Protecția Proprietății Industriale, semnate la Paris la 20 martie 1883 și revizuită (ultima oară la 14 iulie 1967), precum și un tratat de brevete regionale – în înțelesul art. 45, paragraful 1, al Tratatului de Cooperare în domeniul Investițiilor din 19 iunie 1970.

administra și elibera brevete de invenții pentru Europa încurajând, în acest fel, inovația, competitivitatea și creșterea economică în interesul cetățenilor europeni.

Ca factor de progres, brevetele contribuie în mod esențial atât la procesele investiționale, cât și la cele comerciale, fiind o componentă cheie a Strategiei de la Lisabona. Tocmai din aceste motive, prin brevetele eliberate, Oficiul asigură inovatorilor protecția lor pe piață.

Oficiul deține și administrează, între altele, cea mai importantă bază de date de informații din lume în ceea ce privește brevetele – peste 56 milioane de documente consultabile gratuit [Pompidou, 2005].

Actualmente brevetele cunosc o creștere spectaculoasă (de exemplu, în 2005 o creștere de 45% față de anul 2000), ceea ce determină necesitatea îmbunătățirii continue a activității Oficiului din punctul de vedere al eficienței preocupărilor de bază – eliberarea de brevete europene.

În același timp, sfera atribuțiilor Oficiului mai cuprinde: introducerea unor mecanisme interne noi de control al calității; garantarea unor cote pentru inovatori europeni astfel că brevetele europene vor continua să ofere utilizatorilor de brevete un înalt grad de securitate juridică.

De asemenea, Oficiul are în vedere un sistem de brevetare care să corespundă tuturor nevoilor utilizatorilor săi, respectiv un sistem simplu, fiabil și mai des abordabil din punct de vedere financiar. Ca urmare, Protocolul de la Londra s-a încheiat în perspectiva reducerii cheltuielilor de traducere.

Acest document propune folosirea în cadrul procedurilor de atribuire și administrare a unui brevet european doar a celor trei limbi oficiale ale OEB (engleza, franceza și germana). Această măsură ar conduce la reducerea costurilor aferente

brevetării, prin eliminarea obligației ca brevetul să fie tradus în limba oficială a fiecărui stat în care se dorește obținerea protecției.

Un alt element important în procesul de reformare a procedurilor OEB este și Acordul European asupra Soluționării Litigiilor Referitoare la Brevetele Europene (EPLA). Acordul a instituit sistemul de reglementare a litigiilor în materie de brevete europene. Astfel, Oficiul are ca obiectiv schimbarea sistemului, unde drepturile conferite prin brevet sunt apărute în fața unei multitudini de jurisdicții naționale, de o Curte europeană pentru brevete. Existența unei instanțe unice la nivel european permite evitarea multiplicării cheltuielilor, armonizarea jurisprudenței în toate domeniile tehnice și sporirea securității din punct de vedere juridic, ceea ce constituie un aport substanțial pentru piața internă a Uniunii Europene.

De asemenea, se urmărește sensibilizarea publicului la sistemul de brevetare, ceea ce conduce la o mai bună înțelegere a acestui sistem în Europa.

Se constată că în ciuda eforturilor Oficiului European pentru Brevete (OEB), atitudinea europenilor față de brevete este foarte diferită față de cea a publicului american. Un european are mult mai puține șanse decât un american de a utiliza brevetele sau de a concesiiona licențe. Americanii consideră brevetele ca fiind active ale întreprinderii sau, mai curând, instrumente de cercetare, ceea ce denotă că ei folosesc sistemul de brevete mai eficient decât europenii.

Totodată, Oficiul are în vedere un efort în plus ce trebuie făcut pentru îmbunătățirea culturii despre brevet în Europa.

Cu certitudine, sistemul de brevete este un atu indispensabil pentru inovație, cercetare și creștere economică.

În acest context, remarcăm rolul pe care îl joacă Oficiul European pentru Brevete în emergența unei Europe considerate dinamice, competitive, precum și contribuția semnificativă adusă de acest Oficiu în realizarea obiectivelor Strategiei de la Lisabona.

B. Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (OAPI)

La baza înființării acestei instituții au stat următoarele considerente (Regulamentul Consiliului European nr.40/94 din 20 septembrie 1993 privind marca comunitară):

- promovarea unei dezvoltări armonioase a activităților economice în întreaga Uniune Europeană;
- extinderea continuă și echilibrată, prin realizarea și buna funcționare a unei piețe interne care să ofere condiții analoge celor existente pe piața națională;
- eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a mărfurilor și liberei prestări de servicii;
- stabilirea unui sistem care să asigure respectarea concurenței;
- crearea condițiilor juridice care să permită întreprinderilor să-și adapteze activitățile de fabricare și distribuire a bunurilor și de prestare a serviciilor conform standardelor Uniunii Europene;
- crearea instrumentelor juridice de care trebuie să dispună întreprinderile în acest scop, respectiv mărcile care le permit să-și identifice produsele sau serviciile în egală măsură în întreaga Uniune Europeană, indiferent de frontieră;
- stabilirea unui sistem comunitar al caracteristicilor care conferă întreprinderilor dreptul de a dobândi, potrivit unei proceduri unice, caracteristici comu-

nitare, care să se bucure de o protecție uniformă și să aibă efecte pe întreg teritoriul Uniunii;

- necesitatea creării unei mărci reglementate de un drept comunitar unic, care să se aplice în mod direct în toate statele membre, permițându-se în acest fel întreprinderilor să-și desfășoare activitatea economică fără nicio piedică în cadrul pieței comune.

Ca urmare, sarcina de a promova și gestiona mărcile, desenele și modelele la scara Uniunii Europene revine Oficiului pentru Armonizarea Pieței Interne (OHIM).

Potrivit regulamentului privind marca comunitară Oficiul (Biroul):

- pune în operă înregistrarea titlurilor de proprietate industrială comunitare;
- ține registrul public al acestor titluri;
- participă împreună cu jurisdicția statelor Uniunii Europene la misiunea de a hotărâ asupra cererilor de invalidare a acestor titluri după înregistrarea lor.

Oficiul pentru Armonizarea Pieței Interne este o instituție publică (organism) care are personalitate juridică proprie. Activitatea acestui organism este guvernată de dreptul comunitar.

Controlul privind legalitatea deciziilor Oficiului pentru Armonizarea Pieței Interne se efectuează prin jurisdicție comunitară: Tribunalul Primei Instanțe și Curtea de Justiție a Comunității Europene.

Oficiul asigură echilibrul bugetului său prin propriile încasări, în principal prin taxele legate de înregistrarea sau reînnoirea titlurilor de protecție.

Potrivit ultimelor rapoarte anuale se remarcă o activitate atentă de reformare a Oficiului, aducându-se modificări importante asupra modului său de funcționare și de dezvoltare a relațiilor sale cu solicitanții de mărci, desene și modele industriale, cu utilizatorii acestora, precum și

cu oficiile naționale ale statelor membre ale Uniunii Europene.

Una dintre schimbările importante constă în reducerea taxelor pentru cererile și reînnoirile privind mărcile comunitare [J.O., 2005].

Între circumstanțele care au determinat această măsură este aceea că după 1994 mai mult de 200.000 de întreprinderi din întreaga lume s-au adresat Oficiului pentru a obține protecția juridică a mărcilor lor pe teritoriul Uniunii Europene.

O altă direcție de acțiune în cadrul procesului de reformare a acestui organism este aplicarea cu succes a programelor care vizează creșterea productivității și îmbunătățirea eficienței prin simplificarea procedurilor, optimizarea metodelor de muncă, reducerea birocrăției, aplicarea unei stricte gestiuni financiare, cooperarea cu autoritățile responsabile cu protecția proprietății intelectuale din statele membre și folosirea la un grad înalt a utilităților și resurselor celor mai avansate din domeniul tehnologiei informației pentru a oferi o calitate superioară serviciilor, atrăgând în acest fel un număr crescut de utilizatori (de exemplu: *e-business*, *e-filing*, *B₂B* sau *Business to Business*).

C. Oficiul Comunitar pentru Soiuri de Plante (OCSP)

Potrivit legislației comunitare s-a înființat un sistem de protecție a drepturilor în domeniul varietăților vegetale, o formă specifică de drepturi de proprietate industrială care permite recunoașterea și protejarea drepturilor de proprietate pentru varietățile vegetale, drepturi a căror valabilitate în Uniunea Europeană este de la 25 la 30 de ani. Oficiul (OCSP) aplică această schemă începând din anul 1995.

2.2 Protecția proprietății industriale în SUA

SUA este stat membru al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale, semnatar al Convenției de la Paris cu privire la Protecția Proprietății Intelectuale, al Convenției Universale a Drepturilor de Autor, al Convenției Drepturilor de Autor de la Buenos Aires și a Tratatului de cooperare privind Patentele.

În general, acordurile regionale și bilaterale la care SUA a aderat cuprind prevederi referitoare și la protecția proprietății industriale.

Între aceste acorduri menționăm:

- Acordul NAFTA (Acordul de Liber Schimb Nord – American), care este un acord trilateral de liber schimb SUA – Canada – Mexic. Potrivit acestui acord s-a urmărit regionalizarea grupării comerciale de liber schimb în emisfera nordică a continentului american și contrabalansarea forțelor de acțiune ale pieței europene, pe de-o parte și a pieței Japoniei și țărilor din bazinul Pacificului, pe de altă parte.
- Practic, prevederile acestui acord fac referire la 6 domenii de activitate și anume: accesul pe piețe, reguli de origine, reglementări comerciale, comerțul cu servicii, investiții, reguli pentru protecția proprietății intelectuale, soluționarea diferendelor;
- Acordul de Comerț Liber SUA – Chile, potrivit căruia în cadrul schimburilor dintre cele două țări se acoperă și domenii precum protecția drepturilor de autor și a mărcilor de comerț pentru produsele IT, liberalizarea eforturilor guvernamentale și transparența reglementărilor;
- Parteneriatul Economic Transatlantic SUA – UE, prin care SUA și Uniunea

Europeană au lansat o nouă inițiativă de expansiune a comerțului. Inițiativa, în cadrul parteneriatului, acoperă peste 12 domenii de activitate (agricultură, bunuri manufacturate, servicii, tarife industriale, comerț electronic global, investiții, achiziții guvernamentale, concurența etc.) între care un loc important îl ocupă drepturile de proprietate intelectuală;

- Acordul de Comerț Liber SUA – Singapore, care prevede eliminarea taxelor mai ales în comerțul cu produse electronice și IT&C cuprinzând referiri exprese asupra drepturilor de proprietate intelectuală.

Protecția invențiilor prin brevet (patent) în SUA

Brevetele acordate de SUA inventatorului îi dau acestuia dreptul exclusiv de a produce, utiliza și comercializa invențiile, brevetele și îl protejează legal față de folosirea neautorizată de către terți a invențiilor sale.

Pentru a fi brevetată, o invenție sau o tehnologie trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să fie nouă, originală și utilă. În același timp, solicitantul brevetului să fie cel care a făcut invenția.

Guvernul federal controlează drepturile de brevete, drepturi care sunt acordate pe o durată de 20 de ani.

Întrucât protecția dreptului începe după acordarea brevetului, în perioada procedurilor de aprobare invenția nu este protejată.

Obținerea brevetului se face pe baza unei cereri depuse la Comisarul pentru Brevete și Mărci.

De regulă, se solicită desenele și descrierea modului de realizare a produsului brevetului în limba engleză.

Precizăm că în Statele Unite ale

Americii nu sunt, de regulă, restricționări referitoare la cuantumul redevențelor pe care le pretinde deținătorul brevetului pentru utilizarea sau licențierea acestuia, în schimb, utilizatorului i se percepe plata unei taxe care se deduce din plățile efectuate către inventator.

Protecția mărcilor

Și în Statele Unite ale Americii mărcile sunt definite ca fiind cuvinte, simboluri sau semne care sunt adoptate de către producători sau comercianți pentru a-și identifica mărfurile și a le distinge de altele. Însuși numele de mărci identifică anumiți producători sau dealeri.

Potrivit legislației, în SUA sunt protejate următoarele tipuri de mărci:

- pentru mărfuri – mărci de produs;
- pentru servicii – mărci de servicii,
- pentru certificare de mărfuri și servicii – mărci de certificare;
- pentru a identifica apartenența la un grup – mărci colective.

Marca dă proprietarului dreptul exclusiv de a folosi anumite nume, simboluri, scheme sau combinații ale acestora pentru produse sau servicii, timp de 20 de ani.

În vederea înregistrării unei mărci, solicitantul trebuie să depună o cerere scrisă, inclusiv un desen al mărcii sau simbolului, la comisarul pentru Brevete și Mărci.

Dacă solicitantul este nerezident, acesta trebuie să împuternicească un avocat local specializat sau un alt reprezentant, cu domiciliul în Statele Unite, pentru a îndeplini formalitățile în numele său.

După înregistrare, într-o anumită perioadă, proprietarul mărcii trebuie să depună o declarație prin care să confirme că marca este utilizată sau să explice, având în vedere motive temeinice, de ce nu este utilizată.

La expirarea termenului de 20 de ani, înregistrarea mărcii poate fi prelungită pentru încă 20 de ani, cu respectarea aceleiași proceduri.

Alte drepturi de proprietate intelectuală protejate prin lege în Statele Unite ale Americii

În ceea ce privește tehnologia informației (IT), atât tehnologia hardware cât și tehnologia software sunt supuse aceleiași reglementări, ca și celelalte drepturi de proprietate intelectuală.

În Statele Unite, marea majoritate a tehnologiilor de vârf nu sunt brevetate. când se pune problema transferurilor de tehnologie, aproape toate acordurile privind aceste transferuri conțin prevederi privind transferul de know-how care este recunoscut ca un drept de proprietate care poate fi transferat prin contract și protejat prin lege față de practicile neconvenționale în aceleași condiții ca și brevetele (patentele).

Protecția modelelor și desenelor industriale în SUA

În SUA desenele și modelele industriale sunt reunite sub denumirea comună de "*industrial design*" (desen industrial) și pot fi protejate prin două tipuri diferite de protecție:

- prin așa numitele "*design patents*" (ce ar putea fi tradus prin "*brevete pentru desen*");
- prin protecția oferită de dreptul de autor (*copyright*).

Prima lege referitoare la brevetul pentru desen a fost introdusă în SUA în 1842 pentru a clarifica nelămuririle existente atunci cu privire la legea privind *copyright* și brevetele clasice. Brevetul pentru desen este menit să protejeze mai curând forma de prezentare, imaginea unui

produs decât trăsăturile sale funcționale. Astfel de brevete sunt acordate pentru o gamă largă de produse, inclusiv pantofi, pălării, mobilă, sticle etc.

Astfel, legea americană acordă posibilitatea obținerii unui brevet industrial dacă sunt îndeplinite următoarele:

- *să poată fi materializat* – cu alte cuvinte desenul brevetabil trebuie să fie înglobat sau aplicat unui obiect tangibil creat de om;
- *să fie nou* – noutatea unui desen industrial este stabilită dacă nicio creație anterioară nu prezintă aceleași trăsături; de asemenea, un desen este considerat nou dacă un observator obișnuit, văzând noul desen ca un întreg, consideră că este diferit și nu modificat față de unul deja existent;
- *să nu aibă un caracter evident* – noul desen nu poate fi protejat dacă pentru o persoană de specialitate din domeniul căruia îi aparține desenul, caracteristicile acestuia apar ca fiind evidente;
- *să aibă caracter ornamental* – pentru a satisface această cerință, desenul industrial trebuie să fie produsul unei creații estetice și a unei concepții artistice; de asemenea, desenul trebuie să prezinte o “*image*” globală care să nu fie dictată de funcția sa materială;
- *să fie original* – originalitatea presupune excluderea de la protecție a oricăror imitații ale unor creații deja cunoscute.

Durata protecției acordată desenului industrial prin brevet este de 14 ani de la data acordării acestuia. Brevetele pentru desene industriale se bucură de prezumția de validitate, probațiunea în caz de contestație a validității rămânând în sarcina celui care contestă.

În ceea ce privește protecția desenelor

industriale prin dreptul de autor, există două condiții pentru ca un desen industrial să poată fi protejat prin intermediul drepturilor de autor:

- *originalitatea* – presupune ca autorul operei să fi folosit un minim de creativitate, să nu fi copiat o altă creație;
- *“exprimarea” într-o formă tangibilă* – astfel încât întruchiparea de către autor să fie suficient de stabilă încât să permită a fi percepută, reprodusă, sau comunicată pentru o perioadă mai mult decât tranzitorie.

Protecția desenului industrial prin dreptul de autor se referă la creații de natură grafică sau sculpturală cărora le pot fi atribuite desene industriale. Acestea pot fi creații grafice, fotografice, printuri, reproduceri, hărți, diagrame, modele sau desene tehnice, inclusiv planuri arhitecturale.

*
* *

Totuși, este de remarcat că licențierea de tehnologie în Statele Unite oferă un mijloc atractiv firmelor străine de a pătrunde pe această piață. Ca urmare, pentru a licenția utilizarea tehnologiei, firmele nu sunt obligate să facă investiții de capital sau să mențină angajați permanenți. În același timp, prin licențiere se creează posibilitatea unei alternative viabile în situațiile în care mărfurile nu pot fi importate datorită dimensiunilor agabaritice, volumului sau barierelor tarifare și netarifare.

De asemenea, este de menționat că sistemul de licențiere a brevetelor și mărcilor, astfel cum este practicat în Statele Unite ale Americii, asigură nerezidenților protecția prin lege pentru perioade de timp stabilite.

Elemente ale sistemelor de protecție a drepturilor de proprietate industrială (PI) în SUA și UE

	Brevetul	Modele și desene industriale	Mărci
S.U.A.	<ul style="list-style-type: none"> Legislația americană consacră trei tipuri de brevete: (i) brevetele de utilitate (<i>utility patents</i>), (ii) brevetele pentru desen (<i>design patents</i>) și (iii) cele pentru plante (<i>plant patent</i>). Brevetele sunt acordate prin Oficiul American de Stat pentru Invenții și Mărci (USPTO). În SUA, aria de protecție acordată prin brevet este foarte largă, ea acoperind inclusiv “invenții” din domeniul <i>software</i> sau <i>metodelor de afaceri</i> (<i>business methods</i>). SUA este membră a Tratatului privind cooperarea în materie de brevete de invenție (Patent Cooperation Treaty-PCT) sub egida Organizației Mondiale a Proprietății Intellectuale (OMPI). 	<ul style="list-style-type: none"> Instituția modelului/desenului industrial în SUA nu are o existență de sine stătătoare, aceste componente de PI fiind protejate prin brevet – brevetul de desen (<i>design patent</i>) Diferența între un brevet de utilitate și unul de desen constă în aceea că cel dintâi protejează modul în care un anumit articol este folosit, cum acesta funcționează, în timp ce un <i>design patent</i> protejează doar aspectul exterior. Neînstituind instituția desenului industrial, SUA nu este parte a sistemului creat prin Aranjamentul de la Haga pentru Înregistrarea Internațională a Desenelor Industriale. 	<ul style="list-style-type: none"> În S.U.A., marca este protejată și, ca și brevetul, constituie o investiție de sine stătătoare. Înregistrarea unei mărci se face prin intermediul unei cereri înaintate UAPTO, organism care și administrează mărcile înregistrate. S.U.A. este țară membră a Acordului de la Madrid și a Protocolului de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor (în anul 2006 S.U.A. a înregistrat 3,296 de mărci la nivel internațional).
U.E. (Europa)	<ul style="list-style-type: none"> U.E. nu beneficiază de un sistem propriu de brevetare (deși există un proiect în acest sens). La nivel european, brevetele sunt acordate de Oficiul European de Brevete (organism independent de UE creat prin Convenția Brevetului European, dar la care sunt afiliate toate țările membre UE). Aria de protecție a Brevetului European este mult mai restrânsă decât cea corespondentului său american (spre exemplu, în Europa <i>software</i> sau <i>metodele de afaceri</i> nu sunt brevetabile). Având în vedere că Sistemul Brevetului European nu presupune și o jurisdicție comună, existând și impedimentul impus de necesitatea traducerii brevetului în limba fiecărei țări membre a Convenției în care se dorește obținerea protecției, instituția de față este mult mai puțin dinamică decât corespondenta sa americană, iar costurile asociate brevetării mult mai ridicate. 	<ul style="list-style-type: none"> În UE, instituția desenului industrial a fost armonizată prin crearea Oficiului pentru Armonizarea Pieței Interne (OHIM) care administrează desenul comunitar. Crearea instituției desenul comunitar a reprezentat o măsură benefică în sensul obținerii unei protecții unitare pe întregul teritoriu al Uniunii printr-o singură cerere adresată Oficiului. În august 2007, UE a înaintat instrumentele de aderare la Sistemului de la Haga. Astfel, printr-o singură cerere, companiile europene vor putea obține protecție nu numai la nivelul Uniunii ci în toate statele membre ale Aranjamentului de la Haga (Actul de la Geneva). 	<ul style="list-style-type: none"> În Uniunea Europeană a fost creat Sistemul Mărcii Comunitare administrat de OHIM. Prin acest sistem orice țară membră UE poate cere înregistrarea unei mărci la nivelul întregii UE, având ca efect obținerea protecției pe întreg teritoriul comunitar. OHIM a devenit în anul 2004 membră a Protocolului de la Madrid, facilitând astfel înregistrarea la nivel internațional a unei “mărci UE”; astfel, protecția comunitară se poate transforma în protecție internațională prin intermediul OHIM.

Modul în care sunt protejate principalele componente ale proprietății industriale (brevete, mărci, modele și desene industriale), felul în care aria de protecția în sine acoperă anumite componente în Uniunea Europeană diferă într-o oarecare măsură de SUA.

2.3. Reglementări și instituții privind drepturile de proprietate industrială în România

Odată cu circumscrierea economiei românești în sfera de cuprindere a economiei de piață, unul dintre obiectivele legiuitorului român în ceea ce privește proprietatea intelectuală a fost armonizarea și încorporarea unui nou sistem legislativ, în concordanță cu prevederile cuprinse în tratatele și convențiile internaționale în domeniu, precum și cu cele din acordurile bilaterale sau multilaterale la care România a aderat.

Legislația română privind protecția proprietății intelectuale este armonizată cu legislația europeană încă din anul 2004 [PHARE, 2004]. Ea stabilește o serie de drepturi ale creatorilor, titularilor drepturilor și ale beneficiarilor acestora, precum și principiile de bază cărora se asigură protecția lor juridică.

Astfel, în Anexa 1, prezentăm succint principalele acte normative adoptate până la 1 august 2007 care reglementează drepturile de proprietate industrială în România.

În prezent, conform Hotărârii Guvernului României nr. 573/1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 11.09.1998, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) își desfășoară activitatea ca instituție guvernamentală de specialitate cu autoritate unică pe teritoriul României în asigurarea protecției proprietății industriale, având temei legislația națională în domeniu, prevederile convențiilor și tratatelor internaționale la care România este parte.

Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci exercită, în principal, următoarele atribuții:

- înregistrează și examinează cererile din domeniul proprietății industriale;
- eliberează titluri de protecție care conferă titularilor drepturi exclusive pe teritoriul României;
- depozitează registrele naționale ale titlurilor de protecție acordate;
- editează și publică Buletinul de Proprietate Industrială în România și Revista Română de Proprietate Industrială;
- atestă și autorizează consilierii în domeniul proprietății industriale [Guvernul României, 2000];
- la cerere, acordă asistență de specialitate și execută cercetare documentară sau îndeplinește orice alte atribuții și servicii în domeniul proprietății industriale, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare și acordurile internaționale la care România este parte;
- sprijină brevetarea în străinătate, alocaând pentru aceasta o parte din veniturile încasate [OSIM, 2000].

3. Convergență/divergență în cadrul reglementărilor și instituțiilor privind protecția drepturilor de proprietate industrială în Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii și România

Este cunoscut că internaționalizarea proceselor de producere și utilizare a cunoștințelor împiedică răspândirea informațiilor acestor procese. În același timp, introducerea protecției drepturilor de proprietate intelectuală tinde să înlăture acest obstacol, să asigure stimularea producției de cunoștințe (a imaginației și creativității), să dezvolte piețele cunoașterii [Iancu, 2006].

Ca urmare, în cadrul acestei părți a studiului avem în vedere analiza diferitelor aspecte legate de convergența aplicată în domeniul proprietății industriale, precum și evaluarea contribuției proprietății industriale ca factor intangibil la dezvoltare, în scopul realizării reducerii decalajelor economice dintre țări.

Subordonăm acestui subiect următoarele probleme:

- a) stabilirea căilor de realizare a protecției proprietății industriale și definirea tipurilor de convergență aplicată la acest domeniu;
- b) caracterizarea prin indicatori adecvați a gradului de convergență a Uniunii Europene, Statelor Unite ale Americii și României în domeniul proprietății industriale;
- c) impactul ridicării calității și eficienței aplicării cadrului legislativ și funcționării instituțiilor în domeniul protecției proprietății industriale.

3.1 Căile de realizare a protecției proprietății industriale și tipurile de convergență aplicată la acest domeniu

Consacrată oficial prin Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale (semnată la 20 martie 1883, revizuită și modificată de mai multe ori), proprietatea industrială reprezintă drepturile dobândite, în virtutea unor prevederi legale, asupra creațiilor tehnice ale omului.

Fiind unul dintre domeniile proprietății intelectuale, protecția proprietății industriale include:

- mijloacele legislative și instituționale prin care se dobândesc drepturile de proprietate industrială;

- mijloacele prin care se asigură apărarea acestor drepturi, inclusiv combaterea practicilor anticoncurențiale.

Prin utilizarea acestor mijloace, cunoștințele se transformă din lucruri publice în lucruri private, mai concret, producătorul de cunoștințe (persoană fizică sau juridică) capătă recunoaștere juridică a calității de proprietar privat asupra creației sale intelectuale întreaga perioadă cât aceasta este protejată prin dreptul de autor sau prin brevetul acordat de autoritatea publică [Iancu, 2006].

În acest fel, prerogativele dreptului de proprietate conferă proprietarului acestor bunuri (creații intelectuale) un important potențial de câștig, ceea ce reprezintă un stimulent puternic pentru inovare și încurajează investițiile în noi cercetări oferind totodată oportunități pentru recuperarea investițiilor și a celorlalte cheltuieli efectuate în sfera cercetării, dezvoltării și inovării [Romer, 1990].

În funcție de aspectele specifice categoriei care face obiectul proprietății industriale (invenție, model industrial, marcă de fabrică, de comerț sau servicii etc.) concretizarea în instrumente juridice care asigură protecția și atestă dreptul de proprietate se realizează pe trei căi:

- calea națională – companiile sau persoanele fizice, după caz, pot solicita protecție pentru invenție, marcă, desene industriale etc. prin intermediul oficiilor naționale de proprietate intelectuală;
- calea regională – când se solicită protecția într-un grup de țări membre ale acordurilor regionale prin oficiile regionale de proprietate industrială (Oficiul Regional African de Proprietate Industrială; Oficiul Pentru Armonizare pe Piața Internă, Organizația Africană de Proprietate Intelectuală etc.);

- calea internațională – când se solicită protecție prin instituțiile Organizației Mondiale pentru Proprietate Intelectuală potrivit procedurilor acesteia.

Prin urmare, se capătă o imagine mai clară asupra conotațiilor drepturilor de proprietate industrială în contextul circumscriserii acestora ca piloni ai pieței și mai ales ca vector al bogăției în societatea contemporană, unde activele bazate pe cunoaștere devin semnificative.

În acest sens, literatura de specialitate distinge între tipurile de instituții care susțin piața și drepturile de proprietate ca element fundamental al dezvoltării economiilor moderne [Rodrik, 1999].

În prezent și în perspectivă, rolul drepturilor de proprietate industrială în viabilitatea companiilor sau corporațiilor, precum și în asigurarea performanțelor viitorului este evident [Kikukchi și Yasuyuki, 1993].

De pildă, în Statele Unite ale Americii, activele corporale reprezentau, în 1982, circa 62% din activele corporatiste, ajungând ca până în anul 2000 să se reducă la aproximativ 30%, ceea ce denotă creșterea accentuată a ponderii activelor necorporale.

În Europa, la începutul anilor 1990, activele necorporale erau apreciate la peste o treime din totalul activelor (de exemplu: în anul 1992, în Olanda, activele necorporale reprezentau circa 35% din totalul investițiilor publice și private). De asemenea, un studiu britanic evidențiază că, în medie 40% din valoarea unei companii nu apare în bilanța sa comercială [Idriș, 2006].

Un alt studiu efectuat în 1993, cu privire la 284 de firme din Japonia relevă faptul că activele privind proprietatea intelectuală reprezentau 45,2% din activele corporaționale acumulate [Gordon și Parr, 1994].

Este evident că, tot mai mult, companiile administrează și uzează de prerogativele pe care le conferă drepturile de proprietate industrială (brevete, mărci, desene industriale, embleme etc.) nu numai ca protecție împotriva furtului intelectual, ci și ca un instrument activ și puternic de susținere a pieței (competitivitate, influență sectorială, reputație de inovatori etc.).

Pe lângă relațiile de susținere a pieței și de reglementare a afacerilor³ (în special în SUA și în Europa), drepturile de proprietate industrială și protecția acestora se află într-o relație directă și au un anumit impact asupra investițiilor străine, asupra țărilor în curs de dezvoltare vizând o relație pozitivă și reciproc avantajoasă.

Totodată literatura de specialitate subliniază că proprietatea industrială vizează dezvoltarea economică iar impactul acesteia este mult mai puternic în țările cu economii mai deschise [Thompson și Rushing, 1996].

Potrivit Raportului asupra Investițiilor Mondiale din anul 2000, căutarea de capital strategic, cum ar fi cercetarea și dezvoltarea sau know-how tehnologic, brevetele, marca, deținerea permiselor locale și licențelor, precum și rețelele de furnizori și distribuție, toate acestea au constituit în ultimele decenii și constituie în continuare o motivație importantă pentru expansiunea fuziunilor și achizițiilor pe plan național și internațional [UNCTAD, 2000].

Nu sunt lipsite de interes (dimpotrivă) nici dezbaterile intense și influența acestora asupra politicilor referitoare la:

- proprietatea intelectuală în domeniile biotehnologiei și resurselor genetice;
- drepturile asupra soiurilor de plante și

³ Vezi politicile SUA și cele ale CE pentru brevete și importuri paralele.

- drepturile fermierilor;
- domeniul brevetelor privind proiectele de descifrare a genomului uman;
- resursele genetice;
- biodiversitatea;
- cunoștințele tradiționale etc.

Toate acestea sunt suficiente motive pentru analize și dezvoltări referitoare la realizarea unei convergențe în domeniul proprietății intelectuale pe plan național, regional și internațional.

Recunoscut fiind rolul proprietății intelectuale (în general) și al proprietății industriale (în particular) în procesul dezvoltării economice de apropiere a nivelurilor de dezvoltare a economiilor reale, precum și procesele legate de îndeplinirea condițiilor de aderare la Uniunea Europeană, se pune întrebarea care sunt tipurile de convergență ce se aplică în domeniul producerii de cunoștințe și al asigurării protecției acestora?

Pornind de la sistemul coerent al convergenței generale [Iancu, 2007a] și făcând aplicație la domeniul protecției proprietății industriale apreciem că se pot distinge următoarele tipuri de convergență:

- convergență instituțională care, în domeniul proprietății intelectuale vizează compatibilizarea structurii sistemului instituțional și reforma sistemului legislativ din diferite țări sau în cadrul organizațional la nivel mondial (Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale), la nivel regional (Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței interne, Oficiul European pentru Brevete, Organizația Africană de Proprietate Intelectuală etc.), creșterea acestuia pentru a se asigura o funcționare eficientă a sistemului și o bună comunicare între țări și regiuni în scopul realizării protecției proprietății producției de cunoștințe (proprietății

- intelectuale) – factor important pentru dezvoltare economică și socială;
- convergența funcțională (operațională), care, aplicată în domeniul evoluției protecției proprietății industriale determinat de aplicarea sistemului legislativ specific folosește o serie de indicatori, ca de exemplu: numărul de solicitări și eliberări de brevete, numărul cererilor de mărci comunitare, numărul cererilor de desene și modele, respectiv indicatorii de intensitate (numărul de cereri/solicitări de brevete de la rezidenți la 1 milion de locuitori, numărul cererii de brevete provenite de la rezidenți la 1 miliard dolari produs intern brut, număr de cereri de brevete la 1 milion dolari cheltuieli cercetare – dezvoltare) etc.

În secțiunea următoare vom dezvolta aspectele convergenței aplicate în domeniul protecției proprietății industriale folosind indicatorii specifici fiecărui tip de convergență pentru fiecare categorie de proprietate industrială, apreciind în funcție de aceștia tendința și gradul de convergență/divergență.

3.2 Convergență/divergență din punct de vedere instituțional, legislativ, funcțional în domeniul proprietății industriale

Piețele cunoașterii sunt piețe imperfecte, dar converg să funcționeze adecvat dacă sunt lăsate să fie independente și autonome.

Între soluțiile care se au în vedere la îmbunătățirea funcționării acestor piețe este reglementarea cunoștințelor și ideilor noi prin drepturi de proprietate industrială care obțin protecție legală pentru perioade

de timp date.

Este evident că protecția presupune în mod real un monopol temporar asupra utilizării, cunoștințelor, ideilor și, în același timp, se asigură obținerea rentelor de monopol aferente pentru recuperarea costurilor de cercetare-dezvoltare și, firește, obținerea unui profit.

Legătura drepturilor de proprietate intelectuală cu societatea se realizează cu ajutorul instituțiilor care se ocupă de inițierea, stabilirea, aplicarea și protecția acestor drepturi.

La nivel național, sistemul instituțional din domeniul proprietății industriale include Oficiile de Proprietate Intelectuală și alte agenții guvernamentale care se ocupă de sănătate, siguranță, impozitare, relațiile cu consumatorii și relațiile externe, tribunalele, instituții de cercetare și educație precum și agenții de consolidare a drepturilor [Idriș, 2006].

Interesate de definirea, analiza și aplicarea regulilor și convențiilor formale și informale, aceste instituții converg și contribuie la formarea de modele de comportament al indivizilor și al altor actori economici și sociali care operează pe piață sau în societate și ale căror tranzacții au, între altele, ca obiect, categorii ce aparțin domeniului proprietății intelectuale.

Așa cum piața se bazează pe reguli, norme, convenții în desfășurarea tranzacțiilor firmelor, în același fel și instituțiile ca structuri de conducere se bazează pe reguli și convenții.

Douglas North afirmă că, într-o lume cu raționalitate instrumentală accentuată, nici nu ar mai fi necesare instituțiile [North, 1993].

Și totuși același autor vede instituțiile ca reprezentând expresia:

a) regulilor formale de guvernare, judiciare și de legi privind contractele, drep-

turile de proprietate etc.;

b) regulilor informale-complementare a celor formale respectiv: convenții, coduri de conduită, norme de comportament, obiceiuri, rutină, tradiții, inclusiv grad de încredere;

c) aplicații efective a acestor reguli la nivel guvernamental, la nivelul organizațiilor neguvernamentale etc., pentru a pune în operă și a monitoriza desfășurarea jocului și modul cum se aplică regulile stabilite [North, 1990].

“Regulile jocului” astfel cum au fost prezentate sunt aplicabile domeniului concret al drepturilor de proprietate industrială.

Este evident că ființarea, organizarea și funcționarea instituțiilor presupun anumite costuri. Cu toate acestea, pentru producătorii și proprietarii de cunoștințe existența instituțiilor și a unui cadru legislativ specific și coerent care să asigure protecția proprietății industriale sunt mai mult decât necesare, mai ales dacă avem în vedere desfășurarea fenomenelor într-o perspectivă regională și globală.

Ca urmare, problema pe care o punem în discuție este aceea referitoare la convergența din punct de vedere instituțional, legislativ și funcțional în domeniul proprietății industriale dintre sistemele naționale în cadrul sistemului internațional de protecție a proprietății intelectuale.

Literatura economică [Iancu, 2007a; Kaufman ș.a., 1999] face referiri la indicatorul sintetic privind dezvoltarea instituțională ca factor de convergență, indicatori parțiali care stabilesc o relație causală și reflectă efectul direct al acestora asupra creșterii sau convergenței economice. Instituțiile specializate, celelalte instituții publice cu atribuții în protecția proprietății industriale sunt componente ale capitalului instituțional al unei țări.

La rândul lor, instituțiile care operează în domeniul proprietății industriale aparțin acestui capital. Astfel, putem spune că indicatorii specifici elaborați și calculați de organizațiile internaționale cu vocație, a evoluției și efectelor acestei stări includ și starea instituțională specifică domeniului de reglementare a proprietății industriale folosind ca sursă, baza de date a organizației “*World Economic Forum*”, iar ca indicatori pe cei care se referă la instituții, mediul macroeconomic, ce fac parte din grupul celor nouă piloni ai creșterii productivității și competitivității.

La aceștia asociem indicatorii specifici care se referă direct la proprietatea industrială (brevete, mărci, desene industriale etc.).

Abordarea analitică a convergenței ține de problema tradițională, numită “a ajungerii din urmă” (altfel spus reducerea decalajelor), care a căpătat accente deosebite în ultimul deceniu, mai ales în cadrul Uniunii Europene.

Pe baza percepției mediului de afaceri, Forumul Economic Mondial poziționează cele 125 de țări luate în analiză dând valori crescătoare începând de la țările cu instituții mai slabe, unde legile, contractele și drepturile de proprietate nu se respectă, și până la țările cu instituțiile cele mai puternice.

Astfel, clasamentul pe anul 2005 plasează cea mai mare parte a țărilor Uniunii Europene, Japonia și Statele Unite ale Americii în partea superioară (Tabelul 1). Spre exemplu Finlanda (6,05), Danemarca (5,98), Elveția (5,73), Germania (5,69), Olanda (5,60), Japonia (4,97), Statele Unite ale Americii (4,84).

Spre deosebire de țările dezvoltate, țările din Estul Europei (foste țări socialiste) se situează în a doua jumătate a clasamentului, respectiv: Ungaria (4,18),

Polonia (3,62), România (3,40), Bulgaria (3,07) – vezi Tabelul 1.

Particularizând la domeniul proprietății industriale sistemul juridic și instituțional reglementează și stabilește regulile doar pentru actele realizate în acest domeniu pe teritoriul țării respective.

Așadar, un brevet de invenție, un brevet de soi, un certificat de autor al unei invenții, înregistrarea unei mărci de fabrică sau de comerț, a unui model sau desen industrial, a unei topografii de circuite integrate, toate acestea nu produc efecte juridice decât în țara sau țările ale căror instituții naționale au validat și eliberat brevetul sau au efectuat înregistrarea.

În această situație, pentru a beneficia de protecție și în alte state, titularul unui drept de proprietate trebuie să o obțină în fiecare stat luat în parte.

În consecință drepturile de proprietate industrială există și pot fi exercitate numai sub jurisdicția țărilor care le-au recunoscut.

Din aceste considerente a devenit tot mai necesară inițierea și dezvoltarea mijloacelor de cooperare internațională în domeniul proprietății industriale, precum și armonizarea legislației existente și aplicarea ei.

Numărul mare al statelor semnatare ale Convenției de instituire a Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale, Convenției de la Paris din 1883 pentru protecția proprietății industriale (cu modificările ulterioare), Acordul TRIPS, Directivele Uniunii Europene în domeniul proprietății intelectuale etc. ne conduc la ideea că cel puțin în plan instituțional și juridic acțiunea pentru ajungere din urmă a statelor dezvoltate de către cele sărace este evidentă.

În aceeași măsură trebuie ținut seama de cadrul instituțional reprezentat de me-

diul macroeconomic care, în mod evident, influențează și desfășurarea activității în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală.

Influența mediului macroeconomic este fie pozitivă, când regulile economi-

co-financiare sunt respectate și când au loc reglaje care să asigure ordinea și stabilitatea sistemului, fie negativă, când lipsesc ori nu sunt respectate reglementările și mecanismul de rigoare privind echilibrele economice și financiare.

Tabelul 1: Comparație: indicatori ai competitivității globale referitori la instituții și macroeconomie, indicatori privind proprietatea industrială

Explicații	Competitivitate globală (2005)				Proprietate industrială		
	Cerințe de bază				Brevete de invenție eliberate rezidenților (2004)	Cereri de mărci comunitare (cumulat 1996-2005)	Desene și modele comunitare (cumulat 1996-2005)
	Pilon 1: Instituții		Pilon 3: Macroeconomie				
	Locul în clasament	Punctaj (scor)	Loc în clasament	Punctaj (scor)			
SUA	27	4,84	69	4,37	84.271	106.037	13.892
Japonia	22	4,94	91	4,05	112.527	12.942	6.026
UE	-	-	-	-	31.248	302.817	-
din care:							
Finlanda	1	6,05	12	5,50	1.179	4.159	1.360
Suedia	12	5,51	15	5,40	2.495	9.439	3.093
Danemarca	2	5,98	14	5,44	153	7.029	3.840
Germania	7	5,69	63	4,44	12.925	77.353	37.850
Olanda	9	5,60	22	5,16	-	13.658	5.840
Marea Britanie	15	5,38	48	4,67	3.780	57.554	12.453
Austria	13	5,45	36	4,91	784	7.769	3.549
Franța	24	4,91	56	4,55	9.371	31.155	12.332
Spania	39	4,37	24	5,13	1.647	36.325	10.713
Italia	71	3,66	84	4,21	6.100	35.878	24.357
.
.
.
Polonia	73	3,62	70	4,34	778	1.582	1.130
Ungaria	46	4,18	98	3,34	158	514	-
România	87	3,40	97	3,94	937	-	-
Bulgaria	109	3,07	35	4,92	86	-	-

Surse: World Economic Forum, *Raportul privind Competitivitatea Globală* (2006); Raportul Organizației Mondiale pentru Proprietate Intelectuală asupra brevetelor pe anul 2006, *Statistica asupra activității*; Raportul pe anul 2005 al O.H.M.I. pentru mărci, desene și modele industriale – date statistice.

Totuși este foarte interesant că, deși potrivit clasamentului din cadrul celui de-al treilea pilon al competitivității globale, care se referă la macroeconomie, Statele Unite și respectiv Japonia realizează punctaje de 4,37 și 4,05 (scăzute), din punct de vedere al proprietății industriale pozițiile lor sunt dominante (Japonia – 112.527 brevete de invenție eliberate rezidenților în anul 2004; Statele Unite – 84.271 brevete eliberate rezidenților – a se vedea Tabelul 1).

Cât privește țările din cadrul Uniunii Europene, mai ales cele dezvoltate, remarcăm că, deși obțin punctaje mai mari în cadrul pilonului referitor la macroeconomie, numărul de brevete de invenție este mai mic și mult mai mare la marca comunitară, desenul și modelul industrial comunitar.

România, alături de celelalte țări din Estul Europei (foste țări socialiste) în prezent membre ale Uniunii Europene se plasează în ultima parte a clasamentului, atât din punct de vedere al competitivității (reflectedată prin pilonii ce se referă la instituții și macroeconomie) cât și din punctul de vedere al indicatorilor privind proprietatea industrială.

În același timp, datele statistice pun în evidență decalaje însemnate între aceste țări și țările cu economie dezvoltată, mai ales în ceea ce privește indicatorii referitori la proprietatea industrială, chiar dacă din punct de vedere instituțional și legislativ s-a realizat, în cea mai mare parte, armonizarea, astfel cum invocă acordurile și tratatele internaționale. Rămân însă diferențe importante în ceea ce privește regulile și procedurile de la o țară la alta [OMPI, 2006] care, firește, reflectă interesele și strategia fiecărui stat în domeniul protecției proprietății industriale.

Pentru a reliefa și mai edificator gra-

dul de convergență în domeniul proprietății industriale prezentăm indicatorii de intensitate a activității de brevetare corelativ cu indicatorul ce reprezintă cel de-al 9-lea pilon al competitivității globale și anume referitor la Inovație.

Analizând datele statistice se constată că indicatorii vizați reflectă în mod evident decalajele dintre țările dezvoltate aflate în stadiul 3 (exemplu, Statele Unite, Japonia, Germania, Danemarca, Finlanda etc.) și țările care se află în stadiul 2 de dezvoltare (exemplu: Bulgaria, Letonia, Polonia, România etc.), cu atât mai mult, decalajele cresc față de țările din stadiul 1 de dezvoltare.

În cadrul Uniunii Europene sunt nouă țări care depășesc media mondială de 148 în ceea ce privește numărul de cereri de brevete provenite de la rezidenți raportat la un milion de locuitori, numărul cererilor de brevete variază între 164 (Slovenia) și 587 (Germania). Celelalte 18 țări membre se situează sub medie mondială și variază pe o scară de la 12 cereri de brevet provenite de la rezidenți la un milion de locuitori (în Portugalia) la 109 cereri de brevete provenite de la rezidenți la un milion de locuitori (în Italia). Situația este asemănătoare și în ceea ce privește numărul cererilor de brevete provenite de la rezidenți raportat la un miliard dolari PIB.

În schimb, randamentul obținut ca urmare a efortului financiar pentru realizarea brevetelor reprezentat de numărul de solicitări de brevete raportat la un miliard dolari cheltuieli de cercetare-dezvoltare este diferit (a se vedea Tabelul 2).

Protecția proprietății industriale reprezintă numai o componentă a indicatorului compozit care reflectă pilonul inovației⁴

⁴ Analiza celui de-al nouălea pilon (inovație) din cadrul Competitivității Globale are în

în cadrul competitivității globale. Cu toate acestea indicatorul (astfel cum se prezintă datele statistice) evidențiază în mod corelativ decalajele existente între țările dezvoltate și celelalte țări ale Uniunii Europene.

Astfel, cele nouă țări, care se situează peste media mondială în ceea ce privește numărul de cereri de brevete provenite de la rezidenți la un milion de locuitori sau un miliard de dolari PIB realizează, din punctul de vedere al pilonului ce reflectă inovația, scoruri ce se situează între 3,71 (Slovenia) și 5,56 (Finlanda) în timp ce majoritatea celorlalte țări ale Uniunii Europene realizează scoruri în intervalul 2,93 și 3,68.

Statele Unite ale Americii, care de mai mult timp acordă o atenție specială cercetării și dezvoltării, învățământului, producției de cunoștințe și idei și, în consecință proprietății industriale, se situează pe un palier superior țărilor membre ale Uniunii Europene.

Analizând datele statistice din domeniul brevetării, vom constata anumite diferențe între Statele Unite ale Americii și țările dezvoltate din cadrul Uniunii Europene. Cu toate acestea, convergența privind activitatea de brevetare și competitivitatea globală (pilonul inovație) este vizibilă.

Analizând aceiași indicatori, remarcăm că între Statele Unite ale Americii și celelalte 18 țări ale Uniunii Europene există decalaje semnificative. Spre exemplu: între 55-5,9 la 1 pentru indicatorul ce se referă la numărul de cereri de brevete/solicitări provenite de la rezidenți raportat la un milion de locuitori; între 9,2-

vedere investițiile de cercetare științifică și calitatea acestora, colaborarea dintre universități și industrie în domeniul cercetării, protecției proprietății intelectuale.

3,2 la 1 pentru indicatorul care reflectă numărul de cereri/solicitări de brevete provenite de la rezidenți raportat la un miliard dolari PIB sau între 1,95-1,22 la 1 în ceea ce privește indicatorul competitivității globale ce se referă la inovații.

Extinzând analiza la țările asiatice și în special Japonia, care ocupă primul loc în domeniu, constatăm decalaje din toate punctele de vedere față de Statele Unite ale Americii și o accentuare a acestora față de celelalte țări.

Fenomenul este explicabil. Cu începere din iulie 2003, Japonia a pus în acțiune un Program Strategic privind Proprietatea Intelectuală, care conține aproximativ 270 propuneri de reformă legislativă și instituțională.

Între acestea exemplificăm:

- măsurile radicale de accelerare a proceselor de examinare a cererilor de brevet;
- crearea Înaltei Curți pentru Proprietate Intelectuală;
- intensificarea măsurilor de luptă contrafacierilor și pirateriei.

Strategia japoneză privind proprietatea intelectuală are la bază principiul potrivit căruia *exploatarea strategică* a proprietății intelectuale este singurul mijloc (pentru o țară lipsită sau cu resurse naturale reduse) de a-și menține poziția în economia mondială și de a-și intensifica competitivitatea.

Planul japonez privind promovarea proprietății intelectuale cuprinde activități din cinci domenii prioritare și anume:

- creația proprietății intelectuale;
- protecția proprietății intelectuale;
- exploatarea comercială a proprietății intelectuale;
- promovarea conținutului creativ, în particular, operele audiovizuale;
- valorizarea resurselor umane [Hisamitsu, 2007].

Tabelul 2: Date comparative privind indicatorii de intensitate a activității de brevetare în țările membre UE, OEB, SUA, China, Japonia, Coreea și indicatorul competitivității globale referitor la inovație

Țara/grupul de țări	Cereri (solicitări) provenite de la rezidenți la 1 mil. de locuitori -2004-	Cereri (solicitări) provenite de la rezidenți la 1 mlrd. dolari PIB -2004-	Cereri (solicitări) la 1 mil. dolari chelt. Cercet.- Dezv. -2004-	Competitivitate globală al 9-lea pilon Inovație	
				Locul	Scorul
Țări membre ale UE:					
Austria (AT)	240,42	8,10	0,42	17	4,65
Belgia (BE)	51,82	1,81	0,08	16	4,68
Bulgaria (BG)	33,89	4,56	0,91	87	2,93
Cipru (CY)	10,90	0,52	0,18	53	3,30
Cehia (CZ)	60,98	3,42	0,27	28	3,98
Germania (DE)	587,13	22,57	0,90	5	5,51
Danemarca (DK)	347,30	11,84	0,45	10	5,04
Estonia (EE)	20,01	1,50	0,18	30	3,83
Spania (ES)	67,25	2,92	0,26	35	3,68
Finlanda (FI)	384,65	13,97	0,40	4	5,56
Franța (FR)	235,67	8,75	0,40	14	4,80
Regatul Unit (GB)	320,34	11,31	0,60	12	4,89
Grecia (GR)	44,05	2,16	0,26	47	3,43
Ungaria (HU)	74,01	4,79	0,51	31	3,82
Irlanda (IE)	193,45	5,42	0,52	20	4,54
Italia (IT)	109,43	4,23	0,37	43	3,50
Lituania (LT)	20,37	1,69	0,25	66	3,19
Luxemburg (LU)	44,12	0,69	0,03	23	4,36
Letonia (LV)	46,70	4,36	1,14	50	3,35
Malta (MT)	-	-	-	62	3,26
Olanda (NL)	-	-	-	11	4,90
Polonia (PL)	62,36	5,23	0,93	44	3,47
Portugalia (PT)	11,71	0,65	0,07	32	3,81
România (RO)	43,21	5,54	1,38	68	3,14
Suedia (SE)	307,83	11,34	0,28	6	5,44
Slovenia (SI)	163,75	8,51	0,55	34	3,71
Slovacia (SK)	39,94	2,97	0,51	42	3,51
Oficiul European pentru brevete	56,82	-	-	-	-
Statele Unite ale Americii	645,44	17,70	0,68	2	5,72
China	50,75	9,37	0,71	46	3,44
Japonia	2.883,56	107,26	3,41	1	5,91
Republica Coreea	2.188,96	116,19	4,40	15	4,71

Sursa: Raportul Organizației Mondiale pentru Proprietate Intelectuală asupra brevetelor pe anul 2006 – *Statistici asupra activității de brevetare*; World Economic Forum, *Raportul privind Competitivitatea Globală* (2006).

Tabelul 3: Sinteza datelor comparative privind indicatorii de intensitate a activității de brevetare în țările Uniunii Europene, SUA și România

Explicații		Cereri (solicitări) provenite de la rezidenți la 1 mil. de locuitori – 2004 –	Cereri (solicitări) provenite de la rezidenți la 1 mld. dolari PIB – 2004 –	Cereri (solicitări) la 1 mil. dolari chelt. Cercetare-Dezvoltare – 2004 –	Competitivitate globală al 9-lea pilon Inovație	
					Locul	Scorul
Uniunea Europeană	Primele 9 țări	163,75 – 587,13	8,51 – 22,57	0,28 – 0,90	4 – 34	3,71 – 5,56
	Celelalte 18 țări	11,71 – 109,43	0,52 – 5,54	0,03 – 1,38	16 – 87	2,93 – 4,68
Statele Unite ale Americii		645,44	17,70	0,68	2	5,72
România		43,21	5,54	1,38	68	3,14

Sursa: Preluare proprie pe baza datelor statistice din Raportul Organizației Mondiale pentru Proprietate Intelectuală asupra brevetelor pe anul 2006; World Economic Forum, *Raportul privind Competitivitatea Globală* (2006).

În ceea ce privește România este evident că, legislația română privind brevetele de invenție [Legea nr.64, 1991] este o legislație în convergență cu legislația europeană în materie, este o legislație modernă și armonizată internațional.

Este o legislație convergentă cu legislația europeană, pentru că:

- încorporează elementele definiției de armonizare cu Directiva 98/84/EC privind protecția invențiilor biotehnologice;
- este compatibilă și a făcut posibilă aderarea României la Convenția Brevetului European [Legea nr.61, 2002];
- a făcut posibilă încheierea capitolului “Dreptul societăților comerciale”, din negocierile de aderare a României la Uniunea Europeană⁵.

⁵ În lucrarea sa “Evoluții recente în legislația internațională, privind brevetele de invenție”

În același timp, legislația română privind brevetele de invenție este armonizată cu legislația internațională în materie, pentru că:

- realizează aplicarea prevederilor Acordului TRIPS, ratificat de România, în baza Legii nr. 133/1994;
- a preluat în totalitate, aspectele conceptuale de fond și a făcut posibilă aderarea la Tratatul din domeniul brevetelor – PLT (*Patent Law Treaty*) în baza Legii nr. 537/2004;
- respectă prevederile Convenției de la Paris privind Protecția proprietății industriale și ale evoluțiilor recente din tratatul de cooperare – din domeniul brevetelor – PCT.

Alexandru Cristian Ștenc prezintă sintetic această problematică. Pentru aprofundarea chestiunilor tratate, a se vedea volumul “Protecția invențiilor prin brevet și model de utilitate, București, Editura OSIM, 2006.

Cu toate acestea, datele statistice poziționează România în cadrul grupului de țări membre ale Uniunii Europene care înregistrează nivele scăzute atât la indicatorii de intensitate a activității de brevetare cât și la indicatorii de competitivitate globală.

Decalajele față de țările dezvoltate (atât cele membre ale Uniunii Europene cât și Statele Unite ale Americii) sunt evidente. Spre exemplu: între 13,59-3,79 la 1 față de țările dezvoltate, membre ale Uniunii Europene și 14,94 la 1 față de Statele Unite ale Americii la indicatorul care se referă la numărul de cereri provenite de la rezidenți raportat la un milion de locuitori sau între 1,77-1,18 la 1 față de țările dezvoltate membre ale Uniunii europene și 1,81 la 1 față de Statele Unite ale Americii la indicatorul competitivității globale – inovație (Tabelul 3).

Ca un corolar, putem spune că în ceea ce privește sistemul de reglementări juridice și instituționale (în virtutea acordurilor și tratatelor internaționale) se invocă o armonizare și compatibilizare accentuată, deși între țări rămân diferențe importante în ceea ce privește regulile și procedurile de la o țară la alta și mai ales decalaje (distanțări) puse în evidență de indicatorii care se reflectă activitatea din domeniul protecției proprietății industriale și ai competitivității globale.

Firește, apare întrebarea: de ce?

În subcapitolul următor schițăm un răspuns, analizând convergența în mod corelativ cu interdependența dintre domeniul proprietății industriale și cel al cercetării-dezvoltării și inovării în Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii și România.

3.3 Convergența în cadrul domeniului proprietății industriale și interdependența cu cercetarea-dezvoltarea și inovarea

Literatura economică [Barro, 1991; Barro și Sala, 1992; Romer, 1986; Solow, 1956] referitoare la abordarea convergenței ce ține de problema tradițională a “ajungerii din urmă” reflectată în economia creșterii sau a dezvoltării pune în evidență mai multe idei, și anume:

- potrivit analizei standard a creșterii rezultă că prin intermediul transmiterii internaționale a tehnologiilor, a cunoștințelor, apare o tendință de uniformizare a tehnologiilor și a preferințelor, ceea ce conduce la ajungerea din urmă a țărilor bogate de către cele sărace. Cu alte cuvinte ar trebui să asistăm la o tendință de convergență mondială;
- noile analize referitoare la economia creșterii și a dezvoltării arată că factorul endogen, ce ține de progresul tehnic (cercetare-dezvoltare, infrastructuri publice, capital uman etc.) a devenit cel de-al treilea factor esențial care este alăturat celor doi factori de producție tradiționali (capital și muncă). De exemplu, Barro ia în calcul capitalul uman arătând, cu ajutorul unei funcții de producției, că rata de creștere pe cap de locuitor trebuie ajustată cu un termen care introduce acumularea de capital uman. Prin urmare, rata de creștere ajustată depinde de acumularea de capital fizic. Astfel, se deduce că insuficiența de capital uman poate bloca procesul de reducere a decalajelor și în consecință să genereze neconvergență.

Circumscriem acestei relații ideea de interdependență a domeniului propri-

etății industriale cu cel al cercetării-dezvoltării și inovării. În acest sens literatura economică pune în evidență provocarea la inovare și necesitatea corectării imperfecțiunilor care împiedică realizarea unei alocări eficiente a resurselor prin mecanismul pieței [Arrow, 1962].

În acest context, referitor la politicile de cercetare, anumite cerințe ce impun.

În consecință, abordările clasice disting:

- necesitatea unui cadru legal care vizează protecția drepturilor de proprietate industrială spre exemplu brevetul (constituie elementul de bază). În acest fel se dă deținătorilor drepturilor de proprietate o putere de monopol pe o durată limitată în timp și se autorizează răspândirea inovației la liberă concurență dincolo de această perioadă de protecție;
- necesitatea intervenției publice care să completeze sau să completeze sau să se substituie parțial inițiativei private deficitare. Intervenția statelor sub forma unor programe de cercetare mari (în domeniul spațial, nuclear etc.) susceptibile să genereze externalități pozitive este evidentă de mult timp.

Noile abordări [Dasgurta și Stiglitz, 1980; Foray și Lebas, 1990; Hermitte și Joly, 1992; Kline și Rosenberg, 1986; Nelson și Winter, 1982] asupra cercetării-dezvoltării și inovării propun o viziune reînnoită și anume:

- procesul de cercetare-dezvoltare și inovare este considerat un proces de învățare având următoarele proprietăți:
 - localizat în parte tacit;
 - prezintă caracteristici de ireversibilitate;
 - “dependență față de traiectoria aleasă”;
 - diferă în funcție de ramurile de ac-

tivitate etc.;

- respingerea ideii clasice de disponibilitate a informației conținute în noutate, inovația se sprijină atât pe folosirea unor informații transmisibile cât mai ales, se bazează pe priceperi operaționale;
- procesul, de inovare diferă în funcție de sectoare. Desigur se are în vedere mai mulți determinanți (de exemplu: tip de concurență, mărimea întreprinderilor dominante, natura cercetării-dezvoltării industriale), însă diferențele care apar se pot explica îndeosebi prin combinarea condițiilor de emergență a inovației cu viabilitatea comportamentului inovator;
- nu este neglijată nici dependența emergenței și difuzării noutății de cadrul instituțional în care are loc procesul de creație.

Noile abordări ale procesului de cercetare-dezvoltare și inovare au în vedere viziuni de cooperare, interactive, care favorizează intensitatea interacțiunilor dintre diferiții actori ai acestui proces și modul în care ei au acces la cunoștințe și cum le distribuim.

În acest fel se sugerează o nouă viziune asupra abordării drepturilor de proprietate care prin ele însele să nu constituie piedici în distribuția cunoștințelor ci dimpotrivă, regimurile drepturilor de proprietate industrială să aibă în vedere o provocare a agenților la cooperare (spre exemplu sistemul drepturilor forfetare din biotehnologie, constituirea de rețele inovatoare etc.).

Toate aceste considerente conduc la reliefa interdependenței dintre cele două domenii. Pe de o parte, proprietatea industrială reprezintă o recunoaștere a drepturilor de proprietate ale creatorilor asupra rezultatelor cercetării-dezvoltării și inovării (concretizate în brevete, mărci,

modele și desene industriale etc.), iar pe de altă parte constituie puncte de sprijin și de continuare sau inițiere de noi cercetări-dezvoltări. Cu alte cuvinte se efectuează acumularea capitalului de cunoștințe.

Prin urmare, convergența sau neconvergența domeniului de cercetare-dezvoltare intercondiționează manifestarea pe conținut a acestui fenomen în cadrul domeniului proprietății industriale independent de realizarea convergenței în plan instituțional și legislativ.

În subcapitolul anterior s-a analizat problematica convergenței în domeniul proprietății industriale atât din punct de vedere instituțional (formal), legislativ, cât și pe conținut, prin prisma unor indicatori ce reflectă rezultatele din acest domeniu unde s-au scos în evidență decalajele existente.

Fără îndoială, un rol hotărâtor în reali-

zarea de performanțe în sistemul cercetării-dezvoltării și inovării îl constituie politicile din acest sistem, dar, mai ales, finanțarea lui.

Ca urmare în Tabelele 4-6 se prezintă un set de indicatori statistici care reflectă comparativ finanțarea sistemului în Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii și României.

Fără îndoială, datele prezentate reliefează interesul Statelor Unite ale Americii și Uniunii Europene de a dezvolta o economie modernă bazată pe cunoaștere prin creșterea continuă a eforturilor de cercetare-dezvoltare punându-se accent atât pe creșterea efortului financiar cât și asupra capitalului uman. De exemplu, indicatorii care reflectă aceste trăsături, (deși prezintă diferența între cele două entități teritoriale) le plasează pe aceeași traiectorie a convergenței.

	U/M	SUA 2000-2003	UE (25) 2000-2003
credite bugetare alocate activității de cercetare-dezvoltare	mil. €	90.529 / 103.850	65.925 / 75.629
intensitatea cercetării-dezvoltării	%	2,70 / 2,59	1,89 / 1,92
intensitatea cercetării-dezvoltării	Nr.	...	1.111.896 / 1.207.409

Dacă dezvoltăm reflecțiile la nivelul fiecărei țări a Uniunii Europene vom constata diferențe mari între țările nou admise și UE (15) atât în ceea ce privește creditele bugetare alocate activității de cercetare-dezvoltare, cât și în ceea ce privește intensitatea cercetării-dezvoltării și a numărului de cercetători din sistem. În

acest fel se marchează o divergență.

Cât privește România, datele prezentate (deși extrem de scăzute) pun în evidență existența atât a similarităților, cât și a divergențelor existente. Firește dacă facem comparație cu sistemul de cercetare-dezvoltare, inovare la nivelul Uniunii Europene.

	U/M	UE (25) 2000-2004	România 2000-2004
credite bugetare alocate activității de cercetare-dezvoltare	mil. €	65.925 / 77.868	57 / 103
intensitatea cercetării-dezvoltării	%	1,89 / 1,90	0,37 / 0,39
intensitatea cercetării-dezvoltării	Nr.	1.111.896* / 1.207.409	19.726 / 21.257

Notă: * date la nivelul anului 2001.

Tabelul 4: Indicatorii privind sistemul de cercetare-dezvoltare și finanțarea acestuia în UE

Indicatorul	U/M	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Credite bugetare alocate activității de cercetare-dezvoltare.	UE-25 Mil. €	65.925	69.416	74.104	75.629	77.868	...
	UE-15 Mil. €	64.525	67.888	72.442	73.787	75.864	...
Intensitatea cercetării dezvoltării (ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în PIB).	UE-25 %	1,89	1,93	1,93	1,92	1,90	...
	UE-15 %	1,94	1,98	1,98	1,97	1,95	...
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare provenite de la întreprinderi în total cheltuieli.	UE-25 %	55,2	55,3	55	54,3
	UE-15 %	55,5	55,6	55,3	54,6
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul întreprinderi în PIB.	UE-25 %	1,22	1,26	1,24	1,23	1,22	...
	UE-15 %	1,26	1,30	1,28	1,27	1,26	...
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul guvernamental în PIB.	UE-25 %	0,26	0,25	0,25	0,25	0,24	...
	UE-15 %	0,26	0,26	0,25	0,25	0,24	...
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul învățământ superior în PIB.	UE-25 %	0,39	0,40	0,42	0,42	0,41	...
	UE-15 %	0,40	0,41	0,43	0,43	0,43	...
Numărul de cercetători din activitatea de cercetare-dezvoltare pe sectoare de execuție - TOTAL	UE-25 Nr.	...	1.111.896	1.159.506	...	1.207.409	...
	UE-15 Nr.	...	997.104	1.046.123	...	1.084.689	...
din care:							
- sectorul întreprinderi	UE-25 Nr.	...	535.566	563.877	...	597.424	...
	UE-15 Nr.	...	510.739	543.345	...	572.009	...
- sectorul guvernamental	UE-25 Nr.	...	153.049	156.091	...	156.660	...
	UE-15 Nr.	...	125.508	125.492	...	130.910	...
- sectorul învățământ superior	UE-25 Nr.	...	423.280	439.539	...	435.420	...
	UE-15 Nr.	...	360.856	377.286	...	367.386	...

Sursa: Eurostat, Statistical pocketbook, *Science and technology in Europe*, data 1995-2005, edition 2006.

Tablelul 5: Indicatorii privind sistemul de cercetare-dezvoltare și finanțarea acestuia în SUA

Indicatorul	U/M	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Credite bugetare alocate activității de cercetare-dezvoltare	Mil. €	90.529	102.172	108.986	103.850	98.431*	...
Intensitatea cercetării dezvoltării (ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în PIB)	%	2,70	2,71	2,65*	2,59*
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare provenite de la întreprinderi în total cheltuieli	%	69,3	67,3	64,4*	63,1*
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul întreprinderi în PIB	%	2,03	1,98	1,86*	1,79*
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul guvernamental în PIB	%	0,19	0,21	0,23*	0,23*
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul învățământ superior în PIB	%	0,37	0,39	0,42*	0,43*
Numărul de cercetători din activitatea de cercetare-dezvoltare pe sectoare de execuție - TOTAL							
din care:							
- sectorul întreprinderi	
- sectorul guvernamental	
- sectorul învățământ superior	

Notă: * Date provizorii.

Sursa: Eurostat, Statistical pocketbook, *Science and technology in Europe*, data 1995-2005, edition 2006.

Tablelul 6: Indicatorii privind sistemul de cercetare-dezvoltare și finanțarea acestuia în România

Indicatorul	U/M	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Credite bugetare alocate activității de cercetare-dezvoltare	Mil. €	57	72	69	84	103	174
Intensitatea cercetării dezvoltării (ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare în PIB)	%	0,30	0,39	0,38	0,39*	0,39*	...
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare provenite de la întreprinderi în total cheltuieli	%	49,0	47,6	41,6	45,4*	44,0	...
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul întreprinderi în PIB	%	0,26	0,24	0,23	0,22*	0,21*	...
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul guvernamental în PIB	%	0,07	0,11	0,09	0,12*	0,13*	...
Ponderea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare din sectorul învățământ superior în PIB	%	0,04	0,04	0,06	0,04	0,04	...
Numărul de cercetători din activitatea de cercetare-dezvoltare pe sectoare de execuție							
TOTAL		19.726	20.286	20.965	21.257
din care:							
- sectorul întreprinderi		11.292	10.673	9.920	9.092
- sectorul guvernamental		5.599	5.934	6.043	6.326
- sectorul învățământ superior		2.835	3.679	4.941	5.654

Notă: * Date revizuite.

Sursa: Eurostat, Statistical pocketbook, *Science and technology in Europe*, data 1995-2005, edition 2006.

Este evident că sistemul de cercetare-dezvoltare, inovare din România a suferit transformări substanțiale din punct de vedere instituțional. În același timp, se remarcă ușoare creșteri în ceea ce privește resursele de finanțare, intensitatea cercetării-dezvoltării și a numărului de cercetătorii din sistem dar, insuficiente pentru a reduce decalajele față de țările cu economii dezvoltate din Uniunea Europeană. Cu toate acestea conținutul acestuia prezintă rămăneri în urmă în ceea ce privește: exigența slabă față de calitate; persistența unor verigi slabe pentru evaluarea calității și performanțelor cercetării etc. [Iancu, 2007b].

Aceste neajunsuri precum și insuficienta finanțare a sectorului au efect nu doar în menținerea decalajelor față de țările cu economie dezvoltată, ele se reflectă negativ în domeniul proprietății industriale (număr scăzut de brevete de invenții, modele și desene industriale, mărci etc.).

În concluzie dacă facem o paralelă între domeniul cercetării-dezvoltării, inovării și cel al proprietății industriale, acestea nu numai că sunt interdependente, din punctul de vedere al aspectelor de convergență/divergență urmează aceeași traiectorie.

Concluzii

Atingerea de către societățile cele mai dezvoltate a unui nou stadiu al dezvoltării economice a cărui trăsătură dominantă o reprezintă folosirea intensivă a cunoașterii, precum și decalajele care le despart de societățile mai puțin dezvoltate determină o atentă analiză a problemelor convergenței sau divergențelor în materia drepturilor de proprietate industrială corelată

cu mecanismele de transformare a cunoștințelor în bunuri economice.

Prin urmare, în evoluția recentă a drepturilor de proprietate industrială diferențele sisteme instituționale și legislative tind în mod cert spre convergență în virtutea tratatelor acordurilor internaționale.

Rămâne însă deplina libertate pentru ajustarea sistemelor naționale potrivit nevoilor fiecărei țări. Din punctul de vedere al conținutului drepturilor de proprietate industrială (conținut reflectat de evoluția indicatorilor statistici) are loc o "clusterizare" între țări în raport de stadiul lor de dezvoltare economică și socială. Se pune astfel în evidență polarizarea și existența unor mari decalaje între țări sau grupuri de țări, decalaje care, datorită goanei după resurse, de cele mai multe ori se adâncesc.

Dată fiind interdependența dintre domeniul proprietății industriale cu cel al cercetării-dezvoltării și inovării, similaritățile și divergențele confirmate în cadrul unui sistem, în mod indubitabil se regăsesc și în celălalt. Prin urmare, convergența (pe conținut) din cadrul drepturilor de proprietate industrială și a protecției acestora urmează aceeași traiectorie a convergenței/divergenței manifestată în cadrul sistemului de cercetare/dezvoltare, inovare.

Astfel, în timp ce Statele Unite ale Americii și țările dezvoltate din cadrul Uniunii Europene se află la polul superior din toate punctele de vedere, România se află în partea de jos a tuturor clasamentelor.

Nu este suficientă realizarea convergenței din punct de vedere instituțional și legislativ, este imperios necesar să se acționeze pe conținut și mai ales din punct de vedere calitativ.

Ca atare, pentru România, acumularea

în domeniul cunoașterii și exploatarea strategică a proprietății industriale trebuie să se constituie în una dintre coordonatele de bază ale dezvoltării în vederea reducerii decalajelor față de țările dezvoltate.

În acest sens considerăm necesar următoarele:

- îmbunătățirea mediului economic care să fie favorabil restructurării industriale, în vederea creșterii ramurilor de înaltă tehnicitate, precum și pentru atragerea de resurse investiționale, atât din interior cât și din exterior (investiții străine directe);
- perfecționarea, dezvoltarea și finanțarea sistemului de cercetare/dezvoltare și inovare românesc, ținând seama de condițiile structurale, ideile și inițiativele concepute în cadrul ariei europene a cercetării, urmărindu-se totodată valorificarea eficientă a resurselor umane din domeniu;
- îmbunătățirea continuă a aplicării legislației naționale armonizate cu normele de drept comunitar și cu prevederile acordurilor internaționale la care România este parte în domeniul proprietății industriale;
- constituirea și îmbunătățirea continuă a infrastructurii administrative în cadrul instituțiilor naționale cu atribuții în asigurarea protecției proprietății industriale, concomitent cu formarea și dezvoltarea resurselor umane specializate în acest domeniu;
- realizarea unei conlucrări transparente și eficiente între instituțiile și organismele naționale cu atribuții în asigurarea protecției drepturilor de proprietate industrială;
- promovarea continuă a creativității și exploatarea comercială a proprietății industriale.

Anexa 1

Principalele acte normative adoptate de legiuitorul român până la 1 august 2007

- Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 24 din 30 ianuarie 1991), modificată și completată prin Legea nr. 298/2001 (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 313 din 12 iunie 2001);
- Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 752 din 15 octombrie 2002);
- Legea nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor industriale (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 8 ianuarie 1993, modificată și completată prin Legea nr. 585/2002 (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 810 din 7 noiembrie 2002);
- Legea nr. 16/1995 privind protecția topografiilor de circuite integrate (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 9 martie 1995), modificată și completată prin Legea nr. 337/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1094 din 5 decembrie 2005);
- Legea nr. 93/1998 privind protecția tranzitorie a brevetelor de invenție (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 186 din 20 mai 1998);
- Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 27 noiembrie 1998);
- Legea nr. 255/1998 privind protecția noilor soiuri de plante (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 525 din 31 decembrie 1998);
- Hotărârea Guvernului nr. 200/2000 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 255/1998 privind protecția noilor soiuri de plante (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 30 martie 2002);
- Hotărârea Guvernului nr. 833/1998 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 27 noiembrie 1998);
- Hotărârea Guvernului nr. 499/2003 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 64/1991 privind brevetele de invenție (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 348 din 22 mai 2003);
- Hotărârea Guvernului nr. 1171/2003 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor industriale (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 471 din 23 octombrie 2003);
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 100/2005 privind asigurarea drepturilor de proprietate industrială (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 643 din 20 iulie 2005);
- Legea 381/2005 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 41/1998 privind taxele în domeniul protecției proprietății industriale și regimul de utilizare a acestora (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2006);

- Ordonanța Guvernului 41/1998 privind taxele din domeniul proprietății industriale și regimul de utilizare a acestora (republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 959 din 29 noiembrie 2006);
- Hotărârea Guvernului nr. 88/2006 pentru aprobarea Normelor de Aplicare a Legii nr. 344/2005 privind unele măsuri pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul operațiunilor de vămuire (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95/1 februarie 2006);
- Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 64/1991 privind brevetele de invenție, republicată (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 44/19 ianuarie 2007).

Anexa 2

Solicitările și eliberările de brevete în: țările membre UE, OEB, SUA, China, Japonia, Coreea

Țara		Cereri provenite de la rezidenți	Cereri provenite de la nerezidenți	Etape naționale PCT	Cereri internaționale PCT	Brevete eliberate rezidenților	Brevete eliberate rezidenților
		2004	2004	2004	2005	2004	2004
Țări membre ale UE:							
Austria	(AT)	1965	225	324	852	784	177
Belgia	(BE)	540	150	-	1.073	580	-
Bulgaria	(BG)	263	630	128	21	86	213
Cipru	(CY)	9	85	-	30	-	120
Cehia	(CZ)	623	109	520	117	294	1.220
Germania	(DE)	48.448	9.455	1.450	16.003	12.925	3.736
Danemarca	(DK)	1.877	127	11	1.124	153	631
Estonia	(EE)	27	6	91	13	7	191
Spania	(ES)	2.871	236	77	1.124	1.647	387
Finlanda	(FI)	2.011	100	109	1.890	1.179	896
Franța	(FR)	14.230	3.060	-	5.736	9.371	2.470
Regatul Unit	(UK)	19.178	9.407	1.369	5.102	3.780	6.761
Grecia	(GR)	487	27	-	55	319	30
Ungaria	(HU)	748	63	1.846	160	158	819
Irlanda	(IE)	787	58	-	332	326	170
Italia	(IT)	6.300	1.500	-	2.352	6.100	420
Lituania	(LT)	70	10	34	7	61	37
Luxemburg	(LU)	20	-	-	111	-	-
Letonia	(LV)	108	14	29	16	87	48
Malta	(MT)	-	471	-	8	-	298
Olanda	(NL)	-	-	-	-	-	-
Polonia	(PL)	2.381	398	4.961	96	778	1.016
Portugalia	(PT)	123	40	24	53	104	100
România	(RO)	937	37	126	16	937	163
Suedia	(SE)	2.768	380	82	2.858	2.495	737
Slovenia	(SI)	327	18	24	86	226	34
Slovacia	(SK)	215	39	199	33	36	519
Oficiul European pentru brevete		32.178	26.292	65.227	21.241	31.248	27.461
Statele Unite ale Americii		189.536	135.196	32.211	46.107	84.271	80.020
China		65.786	32.109	32.489	2.501	18.241	31.119
Japonia		368.416	20.766	33.899	24.820	112.527	11.665
Republica Coreea		105.250	13.428	21.437	4.686	35.284	13.784

Sursa: Raportul Organizației Mondiale pentru Proprietate intelectuală supra brevetelor pe anul 2006, Statistici asupra activității-brevete în lume.

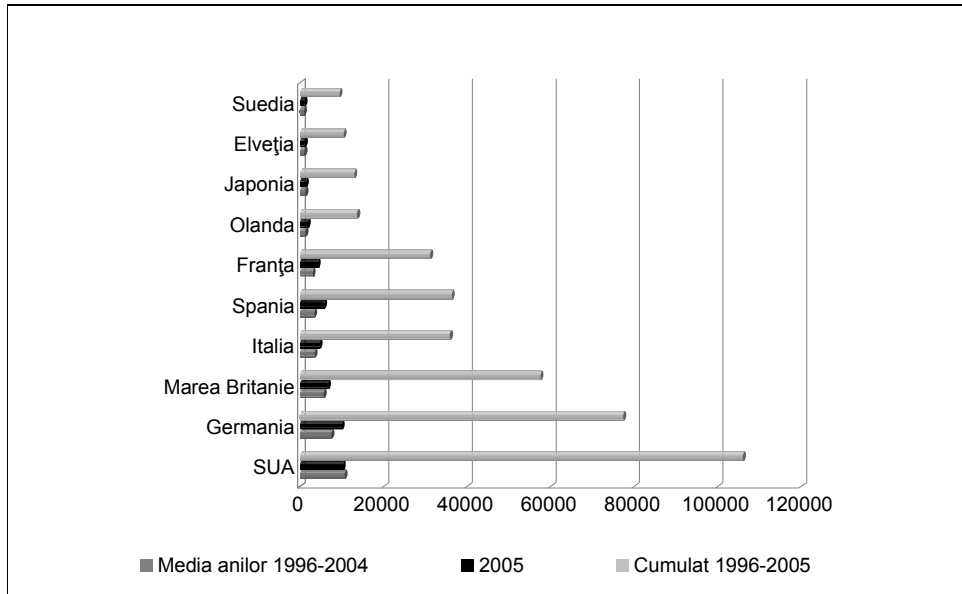

Figura 1: Comparație privind cererile de acordare a protecției privind marca comunitară în funcție de originea lor

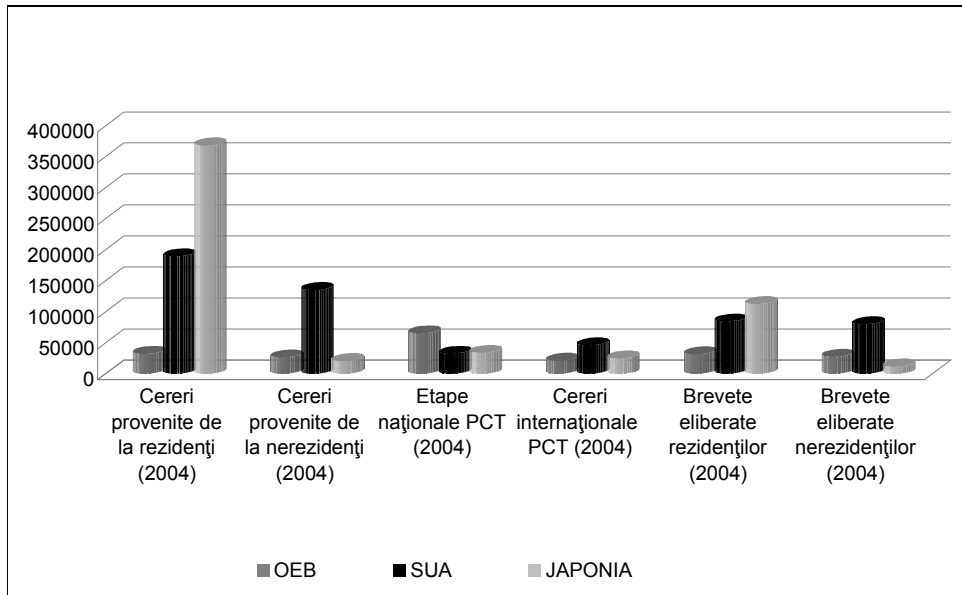

Figura 2: Comparație privind numărul de solicitări de brevete și numărul de brevete eliberate de către OEB, SUA și Japonia

Anexa 3

Solicitări și eliberări de brevete pe plan mondial, 1995-2005

Anul	Solicitări (cereri) provenite de la rezidenți		Solicitări (cereri) provenite de la nerezidenți		Intrări în etapa națională PCT		Solicitări internaționale PCT depuse		Brevete eliberate rezidenților		Brevete eliberate nerezidenților	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
1995	705.496	100	257.619	100,0	90.391	100,0	40.006	100,0	254.421	100,0	169.658	100,0
1996	702.495	99,6	267.971	104,0	104.886	11,0	48.218	120,5	349.928	137,5	175.070	103,2
1997	719.651	102,0	269.164	104,5	160.509	177,6	57.064	142,6	315.027	123,8	180.832	106,6
1998	744.903	105,6	298.304	115,8	168.032	185,9	67.061	167,6	338.710	133,1	202.968	119,6
1999	777.657	110,2	291.828	113,3	206.562	228,5	76.358	190,9	349.662	137,4	213.598	125,9
2000	860.545	121,9	318.141	123,5	230.520	255	93.237	233,1	307.943	121	202.593	119,4
2001	876.023	124,4	345.718	134,2	269.476	298,1	108.227	270,5	317.704	124,9	208.016	122,6
2002	874.796	124,0	331.168	128,5	289.010	319,7	110.392	275,9	330.051	129,7	211.454	124,6
2003	908.047	128,7	349.992	135,9	283.571	313,7	115.199	287,9	357.025	140,3	246.323	145,2
2004	939.372	133,2	348.292	135,2	311.311	344,4	122.633	306,5	361.657	142,1	241.372	142,3
2005							134.504	336,2				

Notă: Prelucrat având ca sursă datele statistice din Raportul Organizației Mondiale pentru Proprietatea Intelectuală asupra brevetelor, pe anul 2006.

Anexa 4**Sinteză de ansamblu privind marca comunitară**

Mărci comunitare	Anii precedenți 1994 – 2004	2005	Cumulat 1996 – 2005
Cereri de marcă comunitară	411.335	58.651	469.986
Înregistrări de marcă comunitară	237.641	59.756	297.397

Opoziții	Anii precedenți 1994 – 2004	2005	Cumulat 1996 – 2005
Opoziții	77.360	17.323	94.683
Opoziții reglate (rezolvate)	56.769	12.267	69.036

Recursuri	Anii precedenți 1994 – 2004	2005	Cumulat 1996 – 2005
Recursuri în fața camerelor de comerț;	6.357	1.505	7.862
Recursuri reglate (rezolvate).	5.331	984	6.315
Recursuri în fața TPI;	380	98	478
Hotărâri date de TPI.	191	94	285
Recursuri în fața Curții de Justiție a Comunității Europene (CJCE);	36	16	52
Decizii date de CJCE.	26	4	30

Cererile de marcă comunitară în perioada 1996 – 2005

Anul	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Nr. cererilor de marcă comunitară	43.135	27.277	31.626	41.287	57.376	48.902	45.214	57.661	58.857	58.651

Sursa: Raportul pe anul 2005 al OHMI pentru mărci desene și modele.

Anexa 5**Cererile de marcă comunitară în funcție de originea lor
(primele 10 țări)**

Țările (Top 10)		Media anilor (1996-2004)	%	2005	%	Cumulat (1996-2005)
Statele Unite	(US)	10.643	23,29	10.250	17,48	106.037
Germania	(DE)	7.490	16,39	9.940	16,95	77.353
Regatul Unit	(UK)	5.654	12,37	6.665	11,36	57.554
Italia	(IT)	3.464	7,58	4.698	8,01	35.878
Spania	(ES)	3.396	7,43	5.757	9,82	36.325
Franța	(FR)	2.992	6,55	4.227	7,21	31.155
Olanda	(NL)	1.314	2,87	1.836	3,13	13.658
Japonia	(JP)	1.290	2,82	1.330	2,27	12.942
Elveția	(CH)	1.036	2,27	1.108	1,89	10.433
Suedia	(SE)	933	2,04	1.046	1,78	9.439
Total	(Top 10)	38.213	83,61	46.857	79,89	390.774
Alte țări		7.491	16,39	11.794	20,11	79.212
Total		45.704	100,00	58.651	100,00	469.986

Sursa: Raportul anual 2005 al OHMI pentru mărci, desene și modele.

Anexa 6

Cererile de marcă comunitară având ca origine țările membre UE

Țara		Media anilor 1996-2004	%	2005	%	Cumulat 1996-2005
Germania	(DE)	7.490	16,39	9.940	16,95	77.353
Regatul Unit	(UK)	5.654	12,37	6.665	11,36	57.554
Spania	(ES)	3.396	7,43	5.757	9,82	36.325
Italia	(IT)	3.464	7,58	4.698	8,01	35.878
Franța	(FR)	2.992	6,55	4.227	7,21	31.155
Olanda	(NL)	1.314	2,87	1.836	3,13	13.658
Austria	(AT)	724	1,58	1.253	2,14	7.769
Suedia	(SE)	933	2,04	1.046	1,78	9.439
Belgia	(BE)	673	1,47	855	1,46	6.915
Polonia	(PL)	92	1,20	751	1,28	1.582
Danemarca	(DK)	700	1,53	731	1,25	7.029
Portugalia	(PT)	333	0,73	574	0,98	3.568
Finlanda	(FI)	405	0,89	513	0,87	4.159
Irlanda	(IE)	424	0,93	464	0,79	4.278
Luxemburg	(LU)	229	0,50	294	0,50	2.354
Grecia	(EL)	152	0,33	238	0,41	1.610
Republica Cehă	CZ)	58	0,13	217	0,37	627
Ungaria	(HU)	39	0,08	166	0,28	514
Cipru	(CY)	38	0,08	85	0,14	431
Slovacia	(SK)	8	0,02	35	0,06	65
Estonia	(EE)	11	0,02	31	0,05	86
Slovenia	(SI)	17	0,04	31	0,05	184
Malta	(MT)	12	0,03	30	0,05	141
Lituania	(LT)	6	0,01	29	0,05	57
Letonia	(LV)	4	0,01	25	0,04	36
Total UE		29.147	63,77	40.491	69,04	302.817
Total țări în afara UE		16.557	16,23	18.160	30,96	167.169
Total		45.704	100	58.651	100	469.986

Sursa: Raportul anual 2005 al OHMI pentru mărci, desene și modele.

Anexa 7

Înregistrările de mărci comunitare în funcție de țara de origine a lor (primele 10 țări)

Țările (Top 10)		Media anilor 1996-2004	%	2005	%	Cumulat 1996-2005
SUA	(US)	7.197	24,23	11.370	19,03	68.943
Germania	(DE)	4.896	16,48	9.983	16,71	49.150
Regatul Unit	(UK)	3.725	12,54	6.345	10,62	36.142
Italia	(IT)	2.346	7,90	5.011	8,39	23.776
Spania	(ES)	2.076	6,99	5.524	9,24	22.130
Franța	(FR)	1.890	6,36	4.769	7,98	19.887
Japonia	(JP)	929	3,13	1.701	2,85	9.136
Olanda	(NL)	763	2,57	2.234	3,74	8.337
Elveția	(CH)	693	2,33	1.674	2,80	7.217
Suedia	(SE)	653	2,20	1.040	1,74	6.262
Total	(Top 10)	25.166	84,72	49.651	83,09	250.980
Alte țări		4.539	15,28	10.105	16,91	46.417
Total		29.705	100	59.756	100	297.397

Sursa: Raportul anual 2005 al OHMI pentru mărci, desene și modele.

Anexa 8

**Înregistrările de mărci comunitare
având ca origine țările membre UE**

Țara		Media anilor 1996-2004		2005		Cumulat 1996-2005
		Nr.	%	Nr.	%	Nr.
Germania	(DE)	4.896	16,48	9.983	16,71	49.150
Regatul Unit	(UK)	3.725	12,54	6.345	10,62	36.142
Spania	(ES)	2.076	6,99	5.524	9,24	22.130
Italia	(IT)	2.346	7,90	5.011	8,39	23.776
Franța	(FR)	1.890	6,36	4.769	7,98	19.887
Olanda	(NL)	763	2,57	2.234	3,74	8.337
Suedia	(SE)	653	2,20	1.040	1,74	6.262
Belgia	(BE)	439	1,48	969	1,62	4.481
Austria	(AU)	414	1,39	905	1,51	4.217
Danemarca	(DK)	476	1,60	797	1,33	4.601
Irlanda	(IR)	273	0,92	515	0,86	2.698
Portugalia	(PT)	206	0,69	510	0,85	1.953
Finlanda	(FI)	295	0,99	382	0,64	2.744
Luxemburg	(LU)	170	0,57	232	0,39	1.422
Polonia	(PL)	11	0,04	195	0,33	274
Grecia	(EL)	85	0,29	179	0,30	773
Republica Cehă	(CZ)	10	0,03	164	0,27	233
Ungaria	(HU)	20	0,07	93	0,16	235
Cipru	(CY)	20	0,07	55	0,09	218
Slovenia	(SI)	5	0,02	39	0,07	77
Estonia	(EE)	2	0,01	18	0,03	27
Malta	(MT)	7	0,02	17	0,03	66
Lituania	(LT)	1	0	7	0,01	10
Slovacia	(SK)	4	0,01	5	0,01	12
Letonia	(LV)	1	0,00	3	0,01	4
Total UE		18.717	63,01	39.991	66,92	189.729
Total țări în afara UE		10.988	36,99	19.765	33,08	107.668
Total		29.705	100,00	59.756	100,00	297.397

Sursa: Raportul anual 2005 al OHMI pentru mărci, desene și modele.

Anexa 9**Desene și modele comunitare**

Explicații	Media anilor 1996-2004	%	2005	%	Cumulat 1996-2005
A. Cereri					
Număr de cereri	12.263	100,00	16.741	100,00	41.267
Cereri simple	5.934	48,39	8.338	49,81	20.206
Cereri multiple	6.329	51,61	8.403	50,19	21.061
B. Număr de desene și modele					
Desene și modele depuse	47.266	-	63.255	-	157.787
Desene și modele retrase	193	-	678	-	1.063
Desene și modele înregistrate	38.826	-	67.880	-	145.531
Desene și modele publicate	35.845	-	62.657	-	134.347
Amânate la publicare	2.981	-	5.223	-	11.184

Sursa: Raportul anual 2005 al OHMI pentru mărci, desene și modele.

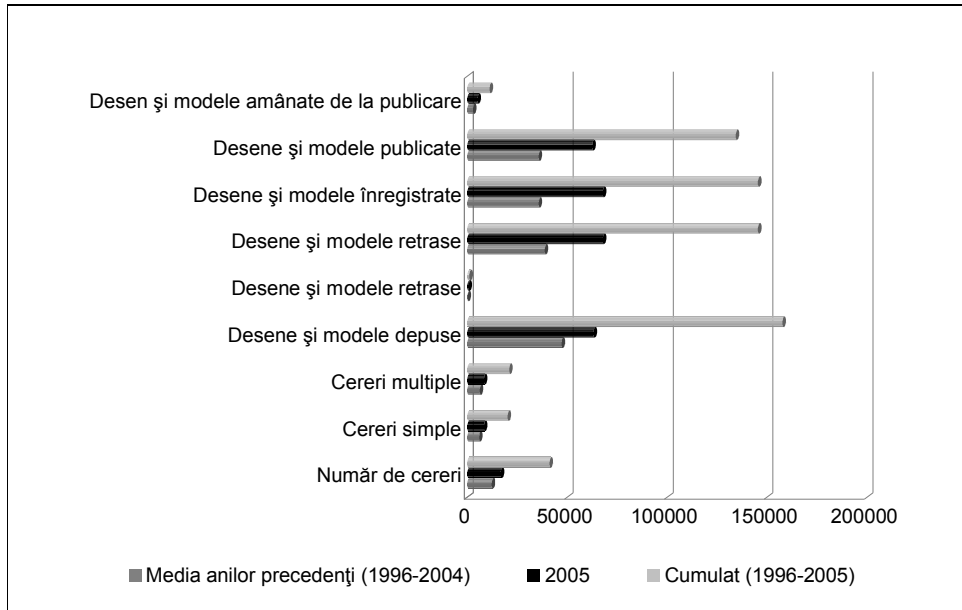

Figura 1: Situația cererilor și a modelelor și desenele protejate

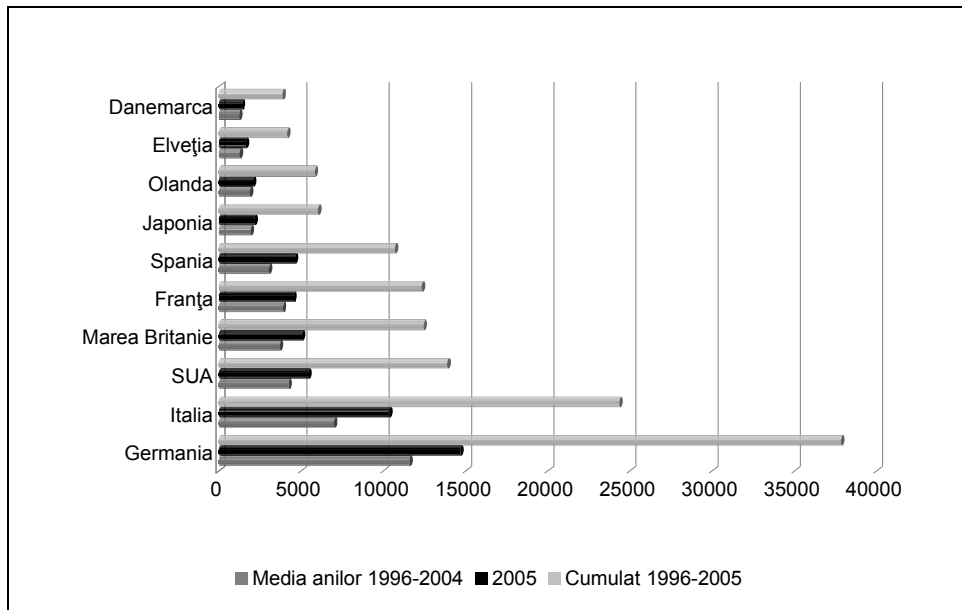

Figura 2: Comparație privind cererile de acordare a protecției desenelor și modelelor industriale comunitare (10 țări)

Anexa 10

Cererile de modele și desene în funcție de țara de origine a lor (Top 20)

Țara		Media anilor 1996-2004	%	2005	%	Cumulat 1996-2005
Germania	(DE)	11.583	24,47	14.685	23,22	37.850
Italia	(IT)	6.999	14,79	10.359	16,38	24.357
SUA	(US)	4.235	8,95	5.423	8,57	13.892
Regatul Unit	(UK)	3.701	7,82	5.051	7,99	12.453
Franța	(FR)	3.897	8,23	4.539	7,18	12.332
Spania	(ES)	3.048	6,44	4.618	7,30	10.713
Japonia	(JP)	1.932	4,08	2.163	3,42	6.026
Olanda	(NL)	1.886	3,98	2.068	3,27	5.840
Elveția	(CH)	1.260	2,66	1.634	2,58	4.153
Danemarca	(DK)	1.234	2,61	1.403	2,22	3.870
Austria	(AT)	1.079	2,28	1.391	2,20	3.549
Belgia	(BE)	886	1,87	1.485	2,35	3.256
Suedia	(SE)	954	2,02	1.185	1,87	3.093
Hong Kong, China	(HK)	684	1,45	759	1,20	2.127
Finlanda	(FI)	414	0,87	533	0,84	1.360
Taiwan	(TW)	419	0,89	509	0,80	1.347
Polonia	(PL)	165	0,35	801	1,27	1.130
Republica Coreea	(KR)	155	0,33	720	1,14	1.029
Portugalia	(PT)	244	0,51	450	0,71	937
Australia	(PT)	226	0,48	264	0,42	716
Total (Top 20)		44.995	95,20	60.040	94,92	150.030
Alte țări		2.271	4,80	3.215	5,08	7.757
Total		47.266	100	63.255	100	157.787

Sursa: Raportul pe anul 2005 al OHMI pentru mărci, desene și modele – date statistice.

Bibliografie

- Anghel, Ion E. și Iancu, Victor, *Protecția Proprietății Industriale în UE*, 'INCE Working Papers', nr. 8, București, 2007, <http://convergența.ince.ro>.
- Arrow, K. R., *Economic Welfare and the Allocation of Resources for Innovation*, Nelson, R. (ed.), 'The Rate and Direction of Inventive Activity', Princeton University Press, 1962.
- Barro, R. J. și Sala Martin, X., *Convergence*, 'Journal of Political Economy', nr.100, 1992.
- Barro, R. J., *Economic Growth in a Cross-section of Countries*, 'Quarterly Journal of Economics', nr.6, 1991.
- Bodoașcă, Teodor, 'Dreptul proprietății intelectuale', C.H. Beck, București, 2006.
- Calmulșchi, Otilia, 'Dreptul Proprietății Intelectuale', Editura Universității Titu Maiorescu, București, 2004.
- Dasgurta, P. și Stiglitz, J., *Industrial structure and the nature of innovative activity*, 'Economic Journal', 1980
- Dinu, Marian; Socol, Cristian și Marinaș, Marius, 'Economia Europeană, o prezentare sinoptică', Editura Economică, București, 2004.
- Eurostat, *Statistical pocketbook – Science and technology in Europe*, data 1995-2005, edition 2006.
- Faray, D. și Lebas, C., *Diffusion de l'innovation dans l'industrie et fonction de recherche technique: dichotomie ou intégration*, 'Economie industrielle et de l'innovation', Dallaz, 1990.
- Fuerea, A., 'Drept comunitar al afacerilor', Universul Juridic, București, 2006, Ediția a II-a revăzută și adăugită.
- Gordon, Smith V. și Parr, Russell L., 'Valuation of Intellectual Property and Intangible Assets', John Wiley & Sons, New York; 1994, ediția a II-a
- Gould, David și Gruben, William C., *The Role of Intellectual Property Rights in Economic Growth*, 'Federal Reserve Bank of Dallas Working Papers', nr. 9, Federal Reserve Bank of Dallas, 1994.
- Guvernul României, *O.G nr. 66/2000 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilieri în proprietate industrială*, publicată în 'Monitorul Oficial al României', Partea I-a, nr. 758 din 17.10.2002.
- Hermitte, M. A. și Joly, P. B., *Biotechnologies et brevets: un essai d'analyse économique*, 'Actes et communications', nr.8, 1992.
- Hisamitsu, Arai M., *SUA les proiecteurs: Comment le Japon a formulé une stratégie nationale de la propriété intellectuelle*, 'Actualités & Evénements', Organisation Mondiale de la Propriété Intellectuelle, 2007.
- Iancu, Aurel, 'Cunoaștere și inovare – O abordare economică', Editura Academiei, București, 2006.
- Iancu, Aurel, *Tipurile de convergență: Convergența Instituțională*, 'INCE Working Papers', nr.1, INCE, București, 2007a, <http://convergența.ince.ro>.
- Iancu, Aurel, *Reforma și Vizibilitatea Cercetării Românești*, 'INCE Working Papers', nr.5, INCE, București, 2007b.
- Idriș, Kamil, 'Proprietatea intelectuală un instrument puternic pentru dezvoltarea economică', Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, București, Editura OSIM, 2006 (Traducere după publicația OMPI).

- J.O. 2271/14 din 15.10.2005, *Règlement (CE) nr.1687/2005, de la Commission du 14 octobre 2005 modifiant le règlement (CE) nr. 2869/95 relatif aux taxes à payer à l'Office de l'harmonisation dans le marché intérieur (marques, dessins et modèles) ce qui concerne l'adaptation de certaines taxes.*
- Kaufman, Daniel; Kraay, Aart și Labaton, Pablo, *Governance Matters*, World Bank Development, Research Group Macroeconomics and Growth, 'Policy Research Working Paper', nr.2196, 1999.
- Kikuchi, Junichi și Yasuyuki, Ishii, *A survey on the Economic Impact of Intellectual Property*, Institutul de Proprietate intelectuală, Japonia, 1993.
- Kline, S. J. și Rosenberg, N., 'The Positive Sum Strategy', National Academy Press, 1996.
- Manolache, O., 'Tratat de drept comunitar', C.H. Beck, București, 2006, Ediția I-a.
- Nelson, R. și Winter, S., 'An Evolutionary Theory of Technical Change', Harvard University Press, 1982.
- North, Douglas, 'Institutions, Institutional Changes and Economic Performance', Cambridge University Press, 1990
- North, Douglas, *Institutions and Credible Commitment*, 'Journal of Institutional and Theoretical Economics (JITE)', vol.149, nr.1, 1993.
- North, Douglas, *Prologue*, Brodak, John și Nye, John V.C. (ed.), 'The Frontiers of the New Institutional Economics', California Academy Press, San Diego, 1997.
- OHMI, *Raportul anual pentru mărci, desene și modele – date statistice*, 2005.
- Olson, Mancur, 'The Rise and Decline of Nations', Yale University Press, New Haven, 1982.
- OMPI, Rapport sur la brevets, *Statistiques sur l'activité – brevets dans le monde*, OMPI, 2006.
- OSIM, 'Protecția Desenelor și Modelelor Industriale', Editura OSIM, București, 2006a.
- OSIM, 'Protecția Invențiilor prin Brevet și Model de utilitate', Editura OSIM, București, 2006b.
- OSIM, *Normele nr. 242/1999, privind sprijinirea brevetării în străinătate a invențiilor românești*, OSIM, publicate în 'Monitorul Oficial al României', Partea I-a, nr. 115 din 16.03.2000.
- PHARE, *Pătrunderea pe Piața Europeană*, Asistență Tehnică pentru Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, 2004.
- Pompidou, Alain, *La vision de l'OEB pour système des brevets du 21-ème siècle*, 'IPR – Helpdesk Bulletin, nr. 6, 2005.
- Rodrik, Dani, *Institutions for High-Quality Growth: What They Are and How to Acquire Them*, IMF Conference on Second Generation Reforms, IMF, Washington DC, 1999.
- Romer, P., *Increasing Returns and Long Run Growth*, 'Journal of Political Economy', nr.94, 1986.
- Romer, Paul M., *Endogenous Technological Change*, 'The Journal of Political Economy', vol.98, nr.5 1990.
- Romițan, Ciprian Paul, 'Protecția penală a proprietății intelectuale', C.H. Beck, București, 2006.
- Ros, Viorel; Bogdan, Dragoș și Spineanu-Matei, Octavia, 'Dreptul proprietății intelectuale, Dreptul proprietății industriale, Mărcile și indicațiile geografiei', All Beck, București, 2003.
- Ros, Viorel; Bogdan, Dragoș și Spineanu-Matei, Octavia, *Dreptul de autor și*

- drepturi comune – Tratat, All Beck, București, 2005.
- Sandu, Steliana și Păun, Cristian, *Reperale convergenței sistemului cercetare-dezvoltare-inovare din România cu cel din Uniunea Europeană*, 'INCE Working Papers', nr.9, INCE, București, 2007, <http://convergența.ince.ro>.
- Scott, Richard W., 'Instituții și Organizații', Editura Polirom, 2004.
- Smith, Gordon V. și Parr, Russell L., 'Valuation of Intellectual Property and Intangible Assets', John Wiley & Sons, New York, 1994, ediția a II-a.
- Solow, R. M., *A Contribution to the Theory of Economic Growth*, 'Quarterly Journal of Economic', 1956.
- Thompson, Mark A. și Rushing, Francis W., *An Empirical Analysis of the Impact of Patent Protection*, 'Journal of Economic Development', vol.21, nr.2, 1996.
- UNCTAD, *Raportul asupra Investițiilor Mondiale în 2000, Fuziunile și Achizițiile transfrontaliere și dezvoltarea*, 2000.
- *** *Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție*, republicată în 'Monitorul Oficial al României', Partea I-a, nr.752/15.10.2002 cu modificările ulterioare, HG. 499/2003 privind Regulamentul de aplicare a acestei legi, Legea nr. 581/2004 privind certificatul suplimentar de protecție pentru medicamente și produse de uz fitosanitar, Legea nr. 28/2007 de modificare și completare a Legii nr.64/1991 privind brevetele de invenție republicată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I-a, nr. 44 din 19ianuarie 2000.
- *** *Legea 611/2002, privind aderarea României la Convenția privind eliberarea brevetelor europene, adoptată la Munchen la 5 octombrie 1973, precum și la Actul de revizuire a acesteia, adoptat la Munchen la 29 noiembrie 2000*, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 844 din 22.11.2002.
-